

Šis dokuments ir tikai informatīvs, un tam nav juridiska spēka. Eiropas Savienības iestādes neatbild par tā saturu. Attiecīgo tiesību aktu un to preambulu autentiskās versijas ir publicētas Eiropas Savienības “Oficiālajā Vēstnesī” un ir pieejamas datubāzē “Eur-Lex”. Šie oficiāli spēkā esošie dokumenti ir tieši pieejami, noklikšķinot uz šajā dokumentā iegultajām saitēm

► **B****KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2019/947**

(2019. gada 24. maijs)

par bezpilota gaisa kuģu ekspluatācijas noteikumiem un procedūrām

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(OV L 152, 11.6.2019., 45. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/639 (2020. gada 12. maijs)	L 150	1	13.5.2020.
► <u>M2</u>	Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/746 (2020. gada 4. jūnijs)	L 176	13	5.6.2020.
► <u>M3</u>	Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/1166 (2021. gada 15. jūlijs)	L 253	49	16.7.2021.

Labota ar:

- **C1** Kļūdu labojums, OV L 255, 4.10.2019., 7. lpp. (2019/947)

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2019/947

(2019. gada 24. maijs)

par bezpilota gaisa kuģu ekspluatācijas noteikumiem un procedūrām

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. pants

Priekšmets

Šajā regulā ir noteikti sīki izstrādāti noteikumi par bezpilota gaisa kuģu sistēmu ekspluatāciju, kā arī par šādās operācijās iesaistītajiem darbiniekiem, tostarp tālvadības pilotiem, un organizācijām.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro Regulā (ES) 2018/1139 sniegtās definīcijas.

Piemēro arī šādas definīcijas:

- 1) “bezpilota gaisa kuģa sistēma” (“*UAS*”) ir bezpilota gaisa kuģis un aprīkojums tā attālinātai vadībai;
- 2) “bezpilota gaisa kuģa sistēmas ekspluatants” (“*UAS* ekspluatants”) ir jebkura juridiska vai fiziska persona, kas ekspluatē vai plāno ekspluatēt vienu vai vairākas *UAS*;
- 3) “cilvēku pulcēšanās vietas” ir vietas, no kurām cilvēki nespēj aizkļūt prom klātesošo lielā skaita dēļ;
- 4) “*UAS* ģeogrāfiskā zona” ir gaisa telpas daļa, kuru izveidojusi kompetentā iestāde *UAS* operāciju atvieglošanai, ierobežošanai vai aizliegšanai, lai novērstu riskus, kas saistīti ar drošumu, privātumu, personas datu aizsardzību, drošību vai vidi un kas izriet no *UAS* operācijām;
- 5) “noturība” ir riska mazināšanas pasākumu raksturpazīme, kas rodas, apvienojot riska mazināšanas pasākumu radītos ieguvumus drošuma ziņā un pārliecības un integritātes līmeni, kurš apliecina, ka ieguvums drošuma ziņā ir sasniegts;
- 6) “standarta scenārijs” ir *UAS* operācijas veids ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā, kā definēts pielikuma 1. papildinājumā, attiecībā uz kuru ir noteikts precīzs riska mazināšanas pasākumu saraksts, lai kompetentajai iestādei sniegtu pārliecību ar deklarācijām, kurās ekspluatanti deklarē, ka tie šā veida operācijas izpildē piemēros attiecīgos riska mazināšanas pasākumus;
- 7) “tiešredzamības operācija” (“*VLOS*”) ir *UAS* operācijas veids, kuru veicot, tālvadības pilots var bez palīgīdzekļiem uzturēt nepārtrauktu vizuālu kontaktu ar bezpilota gaisa kuģi, tādējādi kontrolējot bezpilota gaisa kuģa lidojuma trajektoriju attiecībā pret citiem gaisa kuģiem, cilvēkiem un šķēršļiem, lai izvairītos no sadursmēm;

▼B

- 8) “operācija ārpus tiešredzamības” (“*BVLOS*”) ir *UAS* operācijas veids, kas notiek ārpus *VLOS*;
- 9) “vieglo *UAS* ekspluatanta sertifikāts” (“*LUC*”) ir sertifikāts, ko *UAS* ekspluatantam izdod kompetenta iestāde, kā noteikts pielikuma C daļā;
- 10) “gaisa kuģu modeļu klubs vai apvienība” ir dalībvalstī likumīgi nodibināta organizācija tādu izklaides lidojumu, demonstrācijas lidojumu, sporta pasākumu vai sacensību rīkošanai, kuros izmanto *UAS*;
- 11) “bīstamas preces” ir izstrādājumi vai vielas, kas incidenta vai nelaimes gadījumā var radīt draudus veselībai, drošībai, īpašumam vai videi un ko bezpilota gaisa kuģis ved kā derīgo kravu, tostarp jo īpaši:
 - a) sprāgstvielas (masveida eksplozijas bīstamība, triecienviļņa bīstamība, neliela triecienviļņa bīstamība, liela ugunsbīstamība, eksplozīvi komponenti, īpaši nejutīgas sprāgstvielas);
 - b) gāzes (uzliesmojoša gāze, neuzliesmojoša gāze, indīga gāze, skābeklis, ielpošanas bīstamība);
 - c) uzliesmojoši šķidrumi (uzliesmojoši šķidrumi; degšķidrumi, degviela, benzīns);
 - d) uzliesmojošas cietas vielas (uzliesmojošas cietas vielas, pašuzliesmojošas cietas vielas, vielas, kas kļūst bīstamas, kad ir slapjas);
 - e) oksidējoši aģenti un organiskie peroksīdi;
 - f) toksiskas un infekciozas vielas (inde, bioloģiskā bīstamība);
 - g) radioaktīvas vielas;
 - h) kodīgas vielas;
- 12) “derīgā krava” ir instrumenti, mehānismi, iekārtas, daļas, aparatūra, piederumi vai papildierīces, tostarp sakaru iekārtas, kas uzstādītas gaisa kuģī vai piestiprinātas gaisa kuģim un ko neizmanto vai ko nav paredzēts izmantot, ekspluatējot vai kontrolējot gaisa kuģi lidojumā, un kas nav daļa no gaisa kuģa korpusa, dzinēja vai propellera;
- 13) “tieša attālinātā identifikācija” ir sistēma, kas nodrošina informācijas par ekspluatētu bezpilota gaisa kuģi, tostarp bezpilota gaisa kuģa marķējuma, vietēju pārraidi, lai šo informāciju varētu iegūt bez fiziskas piekļuves bezpilota gaisa kuģim;
- 14) “sekošanas režīms” ir *UAS* operācijas režīms, kurā bezpilota gaisa kuģis pastāvīgi seko tālvadības pilotam iepriekš noteiktā rādiusā;

▼B

- 15) “vietzinīgums” ir funkcija, kas, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem, konstatē iespējamu gaisa telpas robežu pārkāpumu un brīdina tāl vadības pilotus, lai viņi varētu veikt tūlītēju un efektīvu darbību pārkāpuma novēršanai;
- 16) “privāti būvēta *UAS*” ir *UAS*, kas samontēta vai izgatavota būvētāja paša lietošanai, izņemot *UAS*, kas samontētas no detaļu kopumiem, kuri laisti tirgū kā vienots montāžai gatavs komplekts;
- 17) “autonoma operācija” ir operācija, kuras laikā bezpilota gaisa kuģis veic lidojumu bez iespējas tāl vadības pilotam iejaukties;
- 18) “neiesaistītas personas” ir personas, kuras nepiedalās *UAS* operācijā vai kuras nepārzina *UAS* ekspluatanta sniegtos norādījumus vai drošības pasākumus;
- 19) “darīt pieejamu tirgū” nozīmē komercdarbības gaitā par maksu vai bez maksas piegādāt izstrādājumu izplatīšanai, patēriņam vai izmantošanai Savienības tirgū;
- 20) “laist tirgū” nozīmē produktu pirmo reizi darīt pieejamu Savienības tirgū;
- 21) “kontrolēta zemes teritorija” ir zemes teritorija, kurā notiek *UAS* ekspluatācija un attiecībā uz kuru *UAS* ekspluatants var nodrošināt, ka tajā atrodas tikai iesaistītās personas;
- 22) “maksimālā pacelšanās masa” (“*MTOM*”) ir ražotāja vai būvētāja noteiktā bezpilota gaisa kuģa maksimālā masa, ieskaitot derīgo kravu un degvielu, ar kādu bezpilota gaisa kuģi var ekspluatēt;
- 23) “bezpilota planieris” ir bezpilota gaisa kuģis, kuru lidojumā notur gaisa aerodinamiskā reakcija uz tā nekustīgajām nesošajām virsmām un kura brīvais lidojums nav atkarīgs no dzinēja. Tas var būt aprīkots ar dzinēju, kas izmantojams avārijas gadījumā;

▼M1

- 24) “bezpilota gaisa kuģa novērotājs” ir persona, kas atrodas blakus tāl vadības pilotam un kas, bez palīgīdzekļiem vizuāli novērojot bezpilota gaisa kuģi, palīdz tāl vadības pilotam bezpilota gaisa kuģi noturēt *VLOS* robežās un droši veikt lidojumu;
- 25) “gaisa telpas novērotājs” ir persona, kas palīdz tāl vadības pilotam, bez palīgīdzekļiem vizuāli vērojot gaisa telpu, kurā tiek veikts bezpilota gaisa kuģa lidojums, nolūkā pamanīt jebkādu iespējamu apdraudējumu gaisā;

▼ **M1**

- 26) “vadības bloks” ir bezpilota gaisa kuģa tālvadības ierīce vai ierīču sistēma, kas definēta Regulas (ES) 2018/1139 3. panta 32. punktā un kas atbalsta bezpilota gaisa kuģa kontroli vai uzraudzību jebkurā lidojuma posmā, izņemot jebkādu infrastruktūru, kas atbalsta vadības un kontroles (C2) savienojuma pakalpojumu;
- 27) “C2 savienojuma pakalpojums” ir sakaru pakalpojums, ko sniedz trešā persona, nodrošinot vadību un kontroli starp bezpilota gaisa kuģi un vadības bloku;
- 28) “lidojuma ģeogrāfija” ir telpā un laikā noteikta(-as) gaisa telpas daļa(-as), kur *UAS* ekspluatants plāno veikt operāciju saskaņā ar pielikuma 5. papildinājuma 6. punkta c) apakšpunktā aprakstītajām standarta procedūrām;
- 29) “lidojuma ģeogrāfijas teritorija” ir lidojuma ģeogrāfijas projekcija uz zemes virsmas;
- 30) “ārkārtas rīcības telpa” ir gaisa telpas daļa, kas atrodas ārpus lidojuma ģeogrāfijas un kurā piemēro pielikuma 5. papildinājuma 6. punkta d) apakšpunktā aprakstītās ārkārtas procedūras;
- 31) “ārkārtas rīcības teritorija” ir ārkārtas rīcības telpas projekcija uz zemes virsmas;
- 32) “darbības telpa” ir lidojuma ģeogrāfijas un ārkārtas rīcības telpas apvienojums;
- 33) “zemes risku buferzona” ir teritorija virs zemes virsmas ap darbības telpu, kura ir norādīta, lai mazinātu risku, kas trešās personas uz zemes apdraud gadījumā, ja bezpilota gaisa kuģis izlido no darbības telpas;
- 34) “nakts” ir laika periods no civilās vakara krēslas beigām līdz civilās rīta krēslas sākumam, kā definēts Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 923/2012 ⁽¹⁾.

▼ **B**

3. pants

UAS operāciju kategorijas

UAS operācijas veic ► **C1** “atvērto” ◄, ► **C1** “specifisko” ◄ vai “sertificēto” operāciju kategorijā, kas definētas attiecīgi 4., 5. un 6. pantā, ievērojot šādus nosacījumus:

- a) *UAS* operāciju veikšanai ► **C1** “atvērto” ◄ operāciju kategorijā nav vajadzīga ne iepriekšēja ekspluatācijas atļauja, ne arī *UAS* ekspluatanta ekspluatācijas deklarācija pirms operācijas veikšanas;

⁽¹⁾ Komisijas 2012. gada 26. septembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012, ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (OV L 281, 13.10.2012., 1. lpp.).

▼B

- b) *UAS* operāciju veikšanai ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā ir vajadzīga ekspluatācijas atļauja, ko izdevusi kompetentā iestāde atbilstoši 12. pantam, vai atļauja, kas saņemta saskaņā ar 16. pantu, vai – 5. panta 5. punktā definētajos apstākļos – *UAS* ekspluatanta deklarācija;
- c) *UAS* operāciju veikšanai “sertificēto” operāciju kategorijā ir vajadzīga *UAS* sertifikācija atbilstoši Deleģētajai regulai (ES) 2019/945, ekspluatanta sertifikācija un attiecīgā gadījumā tālvadības pilota licencēšana.

*4. pants***►C1 “Atvērto” ◄ *UAS* operāciju kategorija**

1. Operācijas klasificē ►C1 “atvērto” ◄ *UAS* operāciju kategorijā tikai tad, ja ir izpildītas šādas prasības:

- a) *UAS* pieder pie vienas no klasēm, kas noteiktas Deleģētajā regulā (ES) 2019/945, vai ir privāti būvētas, vai atbilst 20. pantā definētajiem nosacījumiem;
- b) bezpilota gaisa kuģa maksimālā pacelšanās masa ir mazāka par 25 kg;
- c) tālvadības pilots nodrošina, ka bezpilota gaisa kuģis atrodas drošā attālumā no cilvēkiem un nelido virs cilvēku pulcēšanās vietām;
- d) tālvadības pilots vienmēr notur bezpilota gaisa kuģi *VLOS* robežās, izņemot, ja tas lido sekošanas režīmā vai ja tiek izmantots bezpilota gaisa kuģa novērotājs, kā noteikts pielikuma A daļā;
- e) lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģis pastāvīgi atrodas līdz 120 metru attālumā no tuvākā zemes virsmas punkta, izņemot, ja tas pārlido šķērsli, kā noteikts pielikuma A daļā;
- f) lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģis neved bīstamas preces un neizmet nekādu materiālu.

2. *UAS* operācijas ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijā iedala trīs apakškategorijās atbilstoši prasībām, kas noteiktas pielikuma A daļā.

*5. pants***►C1 “Specifisko” ◄ *UAS* operāciju kategorija**

1. Ja nav izpildīta kāda no prasībām, kas noteiktas 4. pantā vai pielikuma A daļā, *UAS* ekspluatantam saskaņā ar 12. pantu ir jāsaņem ekspluatācijas atļauja no kompetentās iestādes tajā dalībvalstī, kurā tas ir reģistrēts.

▼B

2. Iesniedzot kompetentajai iestādei pieteikumu ekspluatācijas atļaujas saņemšanai saskaņā ar 12. pantu, ekspluatants veic riska novērtējumu atbilstoši 11. pantam un iesniedz to kopā ar pieteikumu, tajā iekļaujot arī pienācīgus riska mazināšanas pasākumus.

3. Saskaņā ar UAS.SPEC.040. punktu, kas noteikts pielikuma B daļā, kompetentā iestāde izdod ekspluatācijas atļauju, ja tā uzskata, ka ekspluatācijas riski ir pienācīgi samazināti saskaņā ar 12. pantu.

4. Kompetentā iestāde norāda, vai ar ekspluatācijas atļauju apstiprina:

a) atsevišķu operāciju, vairākas operācijas norādītajā laikā un norādītajā(-ās) vietā(-ās) vai gan atsevišķas, gan vairākas operācijas. Ekspluatācijas atļaujā iekļauj riska mazināšanas pasākumu precīzu sarakstu;

b) *LUC* saskaņā ar pielikuma C daļu.

▼M1

5. Ja *UAS* ekspluatants reģistrācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei saskaņā ar UAS.SPEC.020. punktu, kas noteikts pielikuma B daļā, iesniedz deklarāciju par operāciju, kura atbilst minētā pielikuma 1. papildinājumā noteiktajam standarta scenārijam, *UAS* ekspluatantam nav jāsaņem ekspluatācijas atļauja saskaņā ar šā panta 1.–4. punktu, un piemēro 12. panta 5. punktā noteikto procedūru. *UAS* ekspluatants izmanto minētā pielikuma 2. papildinājumā norādīto deklarāciju.

▼B

6. Ekspluatācijas atļauja vai deklarācija nav vajadzīga:

a) *UAS* ekspluatantiem, kam ir *LUC* ar atbilstošām tiesībām saskaņā ar pielikuma UAS.LUC.060. punktu;

b) operācijām, ko veic saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām, kuras saņēmušas atļauju saskaņā ar 16. pantu.

*6. pants***“Sertificēto” *UAS* operāciju kategorija**

1. Operācijas klasificē “sertificēto” *UAS* operāciju kategorijā tikai tad, ja ir izpildītas šādas prasības:

a) *UAS* ir sertificēta atbilstoši Deleģētās regulas (ES) 2019/945 40. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktam; un

b) operāciju veic kādā no šādiem apstākļiem:

i) virs cilvēku pulcēšanās vietām;

ii) saistībā ar cilvēku pārvadāšanu;

iii) saistībā ar bīstamu preču pārvadāšanu, kas var radīt augstu risku trešām personām, ja notiek nelaimes gadījums.

▼B

2. *UAS* operācijas klasificē “sertificēto” operāciju kategorijā arī tad, ja kompetentā iestāde, pamatojoties uz 11. pantā paredzēto riska novērtējumu, uzskata, ka operācijas risku nevar pienācīgi samazināt bez *UAS* un *UAS* ekspluatanta sertifikācijas un attiecīgā gadījumā bez tālvadības pilota licencēšanas.

*7. pants****UAS ekspluatācijas noteikumi un procedūras***

1. *UAS* operācijas ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijā atbilst ekspluatācijas ierobežojumiem, kas noteikti pielikuma A daļā.

2. *UAS* operācijas ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā atbilst ekspluatācijas ierobežojumiem, kas noteikti ekspluatācijas atļaujā, kura minēta 12. pantā, vai atļaujā, kura minēta 16. pantā, vai standarta scenārijā, kurš definēts pielikuma 1. papildinājumā un kuru deklarējis *UAS* ekspluatants.

Šo punktu nepiemēro, ja *UAS* ekspluatantam ir *LUC* ar atbilstošām tiesībām.

Uz *UAS* operācijām ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā attiecina piemērojamās ekspluatācijas prasības, kas noteiktas Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 923/2012 ⁽²⁾.

3. Uz *UAS* operācijām “sertificēto” operāciju kategorijā attiecina piemērojamās ekspluatācijas prasības, kas noteiktas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 923/2012, Komisijas Regulās (ES) Nr. 965/2012 ⁽³⁾ un (ES) Nr. 1332/2011 ⁽⁴⁾.

*8. pants***Noteikumi un procedūras attiecībā uz tālvadības pilotu kompetenci**

1. Tālvadības piloti, kuri ekspluatē *UAS* ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijā, atbilst kompetences prasībām, kas noteiktas pielikuma A daļā.

⁽²⁾ Komisijas 2012. gada 26. septembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012, ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (OV L 281, 13.10.2012., 1. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas 2012. gada 5. oktobra Regula (ES) Nr. 965/2012, ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras saistībā ar gaisa kuģu ekspluatāciju atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008 (OV L 296, 25.10.2012., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas 2011. gada 16. decembra Regula (ES) Nr. 1332/2011, ar ko nosaka kopējas gaisa telpas izmantošanas prasības un ekspluatācijas procedūras attiecībā uz gaisa kuģa sadursmju novēršanu (OV L 336, 20.12.2011., 20. lpp.).

▼B

2. Tālvadības piloti, kuri ekspluatē *UAS* ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā, atbilst kompetences prasībām, ko ekspluatācijas atļaujā noteikusi kompetentā iestāde vai kas noteiktas pielikuma 1. papildinājumā definētajā standarta scenārijā, vai kas noteiktas *LUC*, un viņiem ir vismaz šādas kompetences:

- a) spēja piemērot ekspluatācijas procedūras (parastās procedūras, procedūras neparedzētiem gadījumiem un ārkārtas procedūras, lidojumu plānošana, pārbaudes pirms un pēc lidojumiem);
- b) spēja pārvaldīt aeronavigācijas sakarus;
- c) bezpilota gaisa kuģu lidojumu trajektorijas un automatizācijas pārvaldība;
- d) līderība, spēja strādāt komandā un pašvadība;
- e) problēmu risināšana un lēmumu pieņemšana;
- f) situācijas apzināšanās;
- g) darba slodzes pārvaldība;
- h) koordinācija vai nodošana pēc vajadzības.

3. Tālvadības piloti, kuri veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, atbilst minimālajām kompetences prasībām, kas noteiktas atļaujā, kura piešķirta saskaņā ar 16. pantu.

9. pants

Tālvadības pilotu minimālais vecums

1. Tālvadības pilotiem, kuri ekspluatē *UAS* ►C1 “atvērto” ◄ un ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā, jābūt vismaz 16 gadus veciem.

2. Tālvadības pilotu minimālā vecuma prasību nepiemēro šādos gadījumos:

- a) ja viņi A1 apakš kategorijā, kas noteikta šīs regulas pielikuma A daļā, ekspluatē C0 klases *UAS*, kas definēta Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 1. daļā un kas ir rotaļlieta Direktīvas 2009/48/EK nozīmē;
- b) attiecībā uz privāti būvētām *UAS* ar maksimālo pacelšanās masu, kas ir mazāka par 250 g;
- c) ja viņi *UAS* ekspluatē tāda tālvadības pilota tiešā uzraudzībā, kurš atbilst 1. punkta un 8. panta prasībām.

▼B

3. Dalībvalstis var samazināt minimālā vecuma prasību, ievērojot uz risku balstītu pieeju, kurā ņem vērā īpašus riskus, kas saistīti ar operācijām to teritorijā:

- a) tālvadības pilotiem, kuri veic operācijas ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijā, – par ne vairāk kā četriem gadiem;
- b) tālvadības pilotiem, kuri veic operācijas ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā, – par ne vairāk kā diviem gadiem.

4. Ja dalībvalsts samazina minimālā vecuma prasību tālvadības pilotiem, viņiem ir atļauts ekspluatēt UAS tikai attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

5. Tālvadības pilotiem, kuri veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu klubiem vai apvienībām, dalībvalstis var noteikt atšķirīgu minimālā vecuma prasību atļaujā, ko izdod saskaņā ar 16. pantu.

*10. pants***Noteikumi un procedūras attiecībā uz UAS lidojumperīgumu**

UAS, ko izmanto operācijām, kuras minētas šajā regulā, atbilst tehnikajām prasībām, kā arī noteikumiem un procedūrām attiecībā uz lidojumperīgumu, kas noteiktas deleģētajos aktos, kuri pieņemti atbilstoši Regulas (ES) 2018/1139 58. pantam, izņemot, ja UAS ir privāti būvētas vai tiek izmantotas 16. pantā minētajām operācijām, vai atbilst 20. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

*11. pants***Noteikumi attiecībā uz ekspluatācijas riska novērtējuma veikšanu**

1. Ekspluatācijas riska novērtējumā:

- a) apraksta UAS operācijas iezīmes;
- b) piedāvā atbilstošus ekspluatācijas drošuma mērķus;
- c) norāda ekspluatācijas riskus uz zemes un gaisā, ņemot vērā visus šos faktorus:
 - i) to, ciktāl darbība var apdraudēt trešās personas vai īpašumu uz zemes;
 - ii) iesaistīto bezpilota gaisa kuģu kompleksumu, veikspēju un darbības raksturlielumus;
 - iii) lidojuma mērķi, UAS tipu, sadursmes ar citiem gaisa kuģiem varbūtību un izmantotās gaisa telpas klasi;

▼B

- iv) *UAS* operācijas vai darbības veidu, mērogu un kompleksumu, attiecīgā gadījumā ietverot atbildīgās organizācijas vai personas apkalpotās satiksmes apjomu un veidu;
 - v) to, ciktāl personas, kuras skar ar *UAS* operāciju saistītie riski, spēj novērtēt un kontrolēt minētos riskus;
 - d) norāda iespējamo riska mazināšanas pasākumu klāstu;
 - e) nosaka izvēlēto riska mazināšanas pasākumu nepieciešamo noturības līmeni, lai ekspluatācija varētu noritēt droši.
2. *UAS* operācijas aprakstā norāda vismaz:
- a) veikto darbību veidu;
 - b) plānotās operācijas vidi un ģeogrāfisko teritoriju, jo īpaši apdzīvotās vietas, virs kurām notiks lidojumi, orogrāfiju, gaisa telpas veidus, gaisa telpas platību, kurā notiks ekspluatācija, un gaisa telpas platību, kas tiks saglabāta kā nepieciešamās riska buferzonas, tostarp ekspluatācijas prasības ģeogrāfiskajām zonām;
 - c) operācijas kompleksumu, jo īpaši plānošanas un izpildes līdzekļus, darbinieku kompetences, pieredzi un sastāvu, nepieciešamos tehniskos līdzekļus, ko plānots izmantot operācijā;
 - d) *UAS* tehniskās iezīmes, tostarp tās veiktspēju, ņemot vērā plānotās ekspluatācijas apstākļus un attiecīgā gadījumā *UAS* reģistrācijas numuru;
 - e) ekspluatācijas darbinieku kompetences, tostarp to sastāvu, funkcijas, pienākumus, apmācību un neseno pieredzi.
3. Novērtējumā piedāvā drošības mērķlīmeni, kas ir līdzvērtīgs drošības līmenim, kādu ievēro pilotējamā aviācijā, ņemot vērā *UAS* ekspluatācijas specifiku.
4. Risku aprakstā norāda:
- a) nesamazināto ekspluatācijas risku uz zemes, ņemot vērā operācijas veidu un apstākļus, kādos tā notiek, tostarp vismaz šādus kritērijus:
 - i) *VLOS* vai *BVLOS*;
 - ii) iedzīvotāju blīvumu zonās, virs kurām notiks lidojumi;
 - iii) pārlidošanu cilvēku pulcēšanās vietām;
 - iv) bezpilota gaisa kuģu izmēru raksturojumu;

▼B

b) nesamazināto ekspluatācijas risku gaisā, ņemot vērā visus šos faktorus:

- i) precīzu gaisa telpas platību, kurā notiks operācija, kopā ar gaisa telpas platību, kas nepieciešama procedūrām neparedzētiem gadījumiem;
- ii) gaisa telpas klasi;
- iii) ietekmi uz citu gaisa satiksmi un gaisa satiksmes pārvaldību (*ATM*), un jo īpaši:
 - operācijas augstumu,
 - kontrolēto/nekontrolēto gaisa telpu,
 - lidlauka vidi / vidi ārpus lidlauka,
 - gaisa telpu virs pilsētvides / lauku vides,
 - nošķiršanu no citas satiksmes.

5. To iespējamo riska mazināšanas pasākumu aprakstā, kas nepieciešami, lai sasniegtu piedāvāto drošības mērķlīmeni, aplūko šādas iespējas:

- a) norobežošanas pasākumi attiecībā uz cilvēkiem, kuri atrodas uz zemes;
- b) *UAS* operācijas stratēģiskie ierobežojumi, jo īpaši:
 - i) tās ģeogrāfiskās platības ierobežošana, kurā notiek operācija;
 - ii) tās laika nišas ilguma vai grafika ierobežošana, kurā notiek operācija;
- c) riska stratēģiskā mazināšana, izmantojot kopīgus lidojumu noteikumus vai kopīgu gaisa telpas struktūru un pakalpojumus;
- d) spēja pārvarēt iespējamus nelabvēlīgus ekspluatācijas apstākļus;
- e) organizācijas faktori, piemēram, ekspluatācijas un tehniskās apkopes procedūras, ko izstrādājis *UAS*, un tehniskās apkopes procedūras, kas atbilst ražotāja lietotāja rokasgrāmatai;
- f) lidojuma drošības uzturēšanā iesaistīto darbinieku kompetences un zinātības līmenis;
- g) cilvēka kļūdas risks ekspluatācijas procedūru piemērošanā;
- h) *UAS* konstruktīvās iezīmes un veiktspēja, jo īpaši
 - i) sadursmes risku mazināšanas līdzekļu pieejamība;

▼B

- ii) tādu sistēmu pieejamība, kuras ierobežo bezpilota gaisa kuģa enerģiju trieciena brīdī vai trauklumu;
- iii) *UAS* konstruktīvā atbilstība atzītiem standartiem un bezatteices konstrukcijas prasībām.

6. Novērtē piedāvāto riska mazināšanas pasākumu noturību, lai noteiktu, vai tie ir samērīgi attiecībā pret plānotās ekspluatācijas drošības mērķiem un riskiem, jo īpaši lai pārliecinātos, ka ikviens ekspluatācijas posms ir drošs.

*12. pants***Operāciju atļaušana ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā**

1. Kompetentā iestāde izvērtē riska novērtējumu un to riska mazināšanas pasākumu noturību, ko *UAS* ekspluatants piedāvā, lai garantētu *UAS* ekspluatācijas drošumu visos lidojuma posmos.

2. Kompetentā iestāde piešķir ekspluatācijas atļauju, ja izvērtējumā tiek secināts, ka:

- a) ekspluatācijas drošuma mērķi noteikti, ņemot vērā operācijas riskus;
- b) riska mazināšanas pasākumi attiecībā uz ekspluatācijas apstākļiem operāciju veikšanai apvienojumā ar iesaistīto darbinieku kompetenci un bezpilota gaisa kuģa tehniskajām iezīmēm ir atbilstoši un ir pietiekami noturīgi, lai garantētu ekspluatācijas drošumu, ņemot vērā apzinātos riskus uz zemes un gaisā;
- c) *UAS* ekspluatants ir iesniedzis paziņojumu, kurā apliecināts, ka plānotā operācija atbilst visiem piemērojamiem Savienības un valsts noteikumiem, kas attiecas uz operāciju, jo īpaši attiecībā uz privātumu, datu aizsardzību, atbildību, apdrošināšanu, drošību un vides aizsardzību.

3. Ja operāciju neuzskata par pietiekami drošu, kompetentā iestāde attiecīgi informē pieteikuma iesniedzēju, norādot iemeslus, kāpēc tā atteikusies izdot ekspluatācijas atļauju.

4. Ekspluatācijas atļaujā, ko piešķir kompetentā iestāde, precīzi norāda

- a) atļaujas darbības jomu;
- b) īpašos nosacījumus, kas attiecināmi uz:
 - i) *UAS* operāciju un ekspluatācijas ierobežojumiem;
 - ii) vajadzīgo *UAS* ekspluatanta un attiecīgā gadījumā tālvadības pilotu kompetenci;

▼B

iii) *UAS* tehniskajām iezīmēm, tostarp attiecīgā gadījumā *UAS* sertifikāciju;

c) šādu informāciju:

i) *UAS* ekspluatanta reģistrācijas numurs un *UAS* tehniskās iezīmes;

ii) atsauce uz *UAS* ekspluatanta sagatavoto ekspluatācijas riska novērtējumu;

iii) ekspluatācijas ierobežojumi un operācijas apstākļi;

iv) riska mazināšanas pasākumi, kurus *UAS* ekspluatantam ir pienākums piemērot;

v) vieta(-as), kur ir atļauts veikt operāciju, un jebkādas citas vietas dalībvalstī saskaņā ar 13. pantu;

vi) visi dokumenti un ieraksti, kas ir būtiski attiecībā uz operācijas veidu un to notikumu veidu, par kuriem jāziņo papildus tiem, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 376/2014 ⁽⁵⁾.

5. Saņemot 5. panta 5. punktā minēto deklarāciju, kompetentā iestāde:

a) pārbauda, vai tajā ir ietverti visi elementi, kas noteikti pielikuma UAS.SPEC.020. punkta 2. apakšpunktā;

b) ja visi elementi ir ietverti – bez nepamatotas kavēšanās sniedz *UAS* ekspluatantam apstiprinājumu par saņemšanu un pilnīgumu, lai ekspluatants varētu sākt operāciju.

13. pants

Pārrobežu operācijas un operācijas ārpus reģistrācijas valsts

1. Ja *UAS* ekspluatants plāno veikt operāciju, kura klasificēta ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā un par kuru jau ir piešķirta ekspluatācijas atļauja saskaņā ar 12. pantu, un kuru ir plānots daļēji vai pilnībā veikt tādas dalībvalsts gaisa telpā, kas nav reģistrācijas dalībvalsts, *UAS* ekspluatants iesniedz plānotās operācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei pieteikumu, kurā ietverta šāda informācija:

a) *UAS* ekspluatantam saskaņā ar 12. pantu piešķirtās ekspluatācijas atļaujas kopija; un

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Regula (ES) Nr. 376/2014 par ziņošanu, analīzi un turpmākajiem pasākumiem attiecībā uz atgadījumiem civilajā aviācijā un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 996/2010 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/42/EK, Komisijas Regulas (EK) Nr. 1321/2007 un (EK) Nr. 1330/2007 (OV L 122, 24.4.2014., 18. lpp.).

▼B

b) plānotās operācijas vieta(-as), tostarp, ja vajadzīgs, atjauninātie riska mazināšanas pasākumi, lai novērstu tos atbilstoši 11. panta 2. punkta b) apakšpunktam aprakstītos riskus, kas ir īpaši, ņemot vērā vietējās gaisa telpas, apvidus un apdzīvotības īpatnības un klimatiskos apstākļus.

2. Saņemot 1. punktā minēto pieteikumu, plānotās operācijas dalībvalsts kompetentā iestāde bez nepamatotas kavēšanās to novērtē un sniedz reģistrācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei un *UAS* ekspluatantam apstiprinājumu, ka 1. punkta b) apakšpunktā minētie atjauninātie riska mazināšanas pasākumi ir apmierinoši operācijas veikšanai plānotajā vietā. Saņemot apstiprinājumu, *UAS* ekspluatants var sākt plānoto operāciju, un reģistrācijas dalībvalsts tos atjauninātos riska mazināšanas pasākumus, kas *UAS* ekspluatantam ir jāpiemēro, ieraksta atbilstoši 12. pantam izdotajā ekspluatācijas atļaujā.

3. Ja *UAS* ekspluatants plāno veikt operāciju, kura klasificēta ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā un par kuru ir iesniegta deklarācija saskaņā ar 5. panta 5. punktu, un kuru ir plānots daļēji vai pilnībā veikt tādas dalībvalsts gaisa telpā, kas nav reģistrācijas dalībvalsts, *UAS* ekspluatants iesniedz plānotās operācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei reģistrācijas dalībvalstij iesniegtās deklarācijas kopiju, kā arī saņemšanas un pilnīguma apstiprinājuma kopiju.

▼M1

4. Ja *UAS* ekspluatants, kam ir *LUC* ar pielikuma UAS.LUC.060. punktā noteiktajām tiesībām, “specifisko” operāciju kategorijā klasificētu operāciju plāno daļēji vai pilnībā veikt tādas dalībvalsts gaisa telpā, kas nav reģistrācijas dalībvalsts, *UAS* ekspluatants plānotās operācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei iesniedz šādu informāciju:

- a) saskaņā ar pielikuma UAS.LUC.050. punktu saņemto apstiprināšanas nosacījumu kopija; un
- b) plānotās operācijas veikšanas vieta vai vietas saskaņā ar šā panta 1. punkta b) apakšpunktu.

▼B*14. pants****UAS ekspluatantu un sertificēto UAS reģistrācija***

1. Dalībvalstis ievieš un uztur sistēmas, kas spēj precīzi reģistrēt *UAS*, kuru konstrukcija ir jāsertificē, un *UAS* ekspluatantus, kuru darbība var radīt risku drošībai, drošumam, privātumam un personas datu vai vides aizsardzībai.

2. *UAS* ekspluatantu reģistrācijas sistēmās ir paredzēti lauki šādas informācijas ierakstīšanai un apmaiņai:

- a) pilns vārds, uzvārds un dzimšanas datums fiziskām personām un nosaukums un reģistrācijas numurs juridiskām personām;

▼B

- b) *UAS* ekspluatantu adrese;
- c) ekspluatantu e-pasta adrese un tālruņa numurs;
- d) *UAS* apdrošināšanas polises numurs, ja to paredz Savienības vai dalībvalsts tiesību akti;
- e) juridiskām personām šāda paziņojuma apstiprinājums: “Visi darbinieki, kuri tieši iesaistīti operācijā, ir kompetenti veikt savus uzdevumus, un *UAS* ekspluatāciju veiks tikai tālvaldības piloti, kuriem ir atbilstošs kompetences līmenis.”;
- f) turējumā esošās ekspluatācijas atļaujas un *LUC*, kā arī deklarācijas ar apstiprinājumu atbilstoši 12. panta 5. punkta b) apakšpunktam.

3. To bezpilota gaisa kuģu reģistrācijas sistēmās, kuru konstrukcija ir jāsertificē, ir paredzēti lauki šādas informācijas ierakstīšanai un apmaiņai:

- a) ražotāja nosaukums;
- b) ražotāja piešķirtais bezpilota gaisa kuģa apzīmējums;
- c) bezpilota gaisa kuģa sērijas numurs;
- d) tās fiziskās vai juridiskās personas pilns vārds, uzvārds / nosaukums, adrese, e-pasta adrese un tālruņa numurs, uz kuras vārda gaisa kuģis ir reģistrēts.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka reģistrācijas sistēmas ir digitalizētas un sadarbspējīgas un nodrošina savstarpēju piekļuvi informācijai un tās apmaiņu ar Regulas (ES) 2018/1139 74. pantā minētā repozitorija starpniecību.

5. *UAS* ekspluatanti reģistrējas,

- a) ja tie ►**C1** “atvērto” ◀ operāciju kategorijā ekspluatē kādu no šādiem bezpilota gaisa kuģiem:
 - i) gaisa kuģi, *MTOM* ir 250 g vai lielāka vai kurš sadursmes gadījumā var pārnest uz cilvēku kinētisko enerģiju, kas pārsniedz 80 džoulus;
 - ii) gaisa kuģi, kas ir aprīkots ar sensoru, kurš spēj nolasīt personas datus, izņemot, ja gaisa kuģis atbilst Direktīvai 2009/48/EK;
- b) ja tie ►**C1** “specifisko” ◀ operāciju kategorijā ekspluatē bezpilota gaisa kuģi ar jebkādu masu.

6. *UAS* ekspluatanti reģistrējas dalībvalstī, kurā ir to dzīvesvieta, ja ekspluatants ir fiziska persona, vai kurā ir to galvenā darbības vieta, ja ekspluatants ir juridiska persona, un nodrošina, ka to reģistrācijas informācija ir precīza. *UAS* ekspluatants nevar būt vienlaikus reģistrēts vairākās dalībvalstīs.

Dalībvalstis piešķir unikālu digitālu reģistrācijas numuru *UAS* ekspluatantiem un *UAS*, kas ir jāreģistrē, lai tādējādi tos varētu katru identificēt.

Reģistrācijas numuru *UAS* ekspluatantiem nosaka, pamatojoties uz standartiem, kas atbalsta reģistrācijas sistēmu sadarbspēju.

▼B

7. Tāda bezpilota gaisa kuģa īpašnieks, kura konstrukcija ir jāsertificē, reģistrē bezpilota gaisa kuģi.

Bezpilota gaisa kuģa valstspiederību un reģistrācijas zīmi nosaka atbilstoši *ICAO* 7. pielikumam. Bezpilota gaisa kuģis nevar būt vienlaikus reģistrēts vairākās valstīs.

8. *UAS* ekspluatanti norāda savu reģistrācijas numuru uz katra bezpilota gaisa kuģa, kas atbilst 5. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

▼M1

9. Papildus 2. punktā noteiktajiem datiem dalībvalstis no *UAS* ekspluatantiem var vākt papildinformāciju par identitāti.

▼B*15. pants***Ekspluatācijas nosacījumi attiecībā uz *UAS* ģeogrāfiskajām zonām**

1. Nosakot ģeogrāfiskās zonas drošības, drošuma, privātuma vai vides apsvērumu dēļ, dalībvalstis var:

▼M1

a) aizliegt konkrētas vai visas *UAS* operācijas, prasīt īpašu nosacījumu izpildi attiecībā uz konkrētām vai visām *UAS* operācijām vai prasīt iepriekšēju lidojuma atļauju konkrētām vai visām *UAS* operācijām;

▼B

b) piemērot *UAS* operācijām noteiktus vides standartus;

c) atļaut piekļuvi tikai konkrētām *UAS* klasēm;

d) atļaut piekļuvi tikai *UAS*, kam ir konkrēts tehniskais aprīkojums, jo īpaši attālinātās identifikācijas sistēmas vai vietzinīguma sistēmas.

2. Pamatojoties uz kompetentās iestādes veiktu riska novērtējumu, dalībvalstis var noteikt konkrētas ģeogrāfiskās zonas, kurās *UAS* operācijām nepiemēro vienu vai vairākas ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijai piemērojamās prasības.

3. Kad dalībvalstis atbilstoši 1. vai 2. punktam nosaka *UAS* ģeogrāfiskās zonas vietzinīguma nolūkos, tās nodrošina, ka informācija par *UAS* ģeogrāfiskajām zonām, tostarp to derīguma termiņš, tiek darīta publiski pieejama plaši izmantotā unikālā digitālā formātā.

*16. pants****UAS* operācijas, kas saistītas ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām**

1. Pēc gaisa kuģu modeļu kluba vai apvienības pieprasījuma kompetentā iestāde var izdot atļauju *UAS* operācijām, ko veic saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām.

2. Šā panta 1. punktā minēto atļauju izdod saskaņā ar kādu no turpmāk norādītajiem noteikumiem vai procedūrām:

a) attiecīgās dalībvalsts noteikumiem;

▼B

- b) gaisa kuģu modeļu kluba vai apvienības iedibinātām procedūrām, organizatorisko struktūru un vadības sistēmu, kas nodrošina, ka:
- i) tāl vadības piloti, kas veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, pārzina nosacījumus un ierobežojumus, kuri noteikti kompetentās iestādes izdotajā atļaujā;
 - ii) tāl vadības pilotiem, kas veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, tiek sniegta palīdzība, lai sasniegtu minimālo kompetenci, kas vajadzīga *UAS* drošai ekspluatācijai, ievērojot arī atļaujā paredzētos nosacījumus un ierobežojumus;
 - iii) gaisa kuģu modeļu klubs vai apvienība veic atbilstošus pasākumus, kad to informē, ka tāl vadības pilots, kurš veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, neatbilst atļaujā paredzētajiem nosacījumiem un ierobežojumiem, un vajadzības gadījumā informē kompetento iestādi;
 - iv) pēc kompetentās iestādes pieprasījuma gaisa kuģu modeļu klubs vai apvienība iesniedz dokumentāciju, kas vajadzīga pārraudzības un uzraudzības mērķiem.

3. Šā panta 1. punktā minētajā atļaujā norāda nosacījumus, ar kādiem ir atļauts veikt operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, un tā ir derīga tikai tās dalībvalsts teritorijā, kurā tā izdota.

4. Dalībvalstis var nodrošināt gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām iespēju reģistrēt dalībvalstu vārdā savus locekļus reģistrācijas sistēmās, kas izveidotas saskaņā ar 14. pantu. Visos citos gadījumos gaisa kuģu modeļu klubu un apvienību locekļi reģistrējas paši saskaņā ar 14. pantu.

*17. pants***Kompetentās iestādes izraudzīšanās**

1. Katra dalībvalsts izraugās vienu vai vairākas struktūras par kompetento iestādi 18. pantā minēto uzdevumu veikšanai.
2. Ja dalībvalsts par kompetento iestādi izraugās vairākas iestādes, tā:
 - a) skaidri nosaka katras kompetentās iestādes kompetences jomas atbilstīgi tās pienākumiem;
 - b) izveido atbilstošu minēto iestāžu savstarpējās koordinācijas mehānismu, lai nodrošinātu visu to organizāciju un personu efektīvu pārraudzību, uz kurām attiecas šī regula.

*18. pants***Kompetentās iestādes uzdevumi**

Kompetentā iestāde ir atbildīga par šādiem jautājumiem:

- a) šīs regulas izpilde;

▼B

- b) sertifikātu izdošana *UAS* ekspluatantiem un šādu sertifikātu atsaukšana un darbības apturēšana, kā arī licenču izdošana tālvadības pilotiem, kuri īsteno operācijas “sertificēto” *UAS* operāciju kategorijā, un šādu licenču atsaukšana un to darbības apturēšana;
- c) apliecinājumu izdošana tālvadības pilotiem par nokārtotu teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu atbilstoši pielikuma UAS.OPEN.020. un UAS.OPEN.040. punktam un tālvadības pilotu kompetences sertifikātu izdošana, ierobežošana, atsaukšana vai to darbības apturēšana saskaņā ar pielikuma UAS.OPEN.030. punktu;
- d) ekspluatācijas atļauju un *LUC* izdošana, grozīšana, ierobežošana, atsaukšana vai to darbības apturēšana un to deklarāciju pilnīguma pārbaude, kuras ir vajadzīgas, lai varētu veikt *UAS* operācijas ►C1 “specifisko” ◄ *UAS* operāciju kategorijā;
- e) dokumentu, ierakstu un ziņojumu uzskaites veikšana par *UAS* ekspluatācijas atļaujām, deklarācijām, tālvadības pilotu kompetences sertifikātiem un *LUC*;
- f) informācijas par *UAS* ģeogrāfiskajām zonām, ko noteikušas dalībvalstis un kas izveidotas kompetentās iestādes valsts gaisa telpā, pieejamības nodrošināšana vienotā unikālā digitālā formātā;
- g) saņemšanas un pilnīguma apstiprinājuma izsniegšana saskaņā ar 12. panta 5. punkta b) apakšpunktu vai apstiprinājuma izsniegšana saskaņā ar 13. panta 2. punktu;
- h) uz risku balstītas pārraudzības sistēmas izstrāde attiecībā uz:
 - i) *UAS* ekspluatantiem, kas iesnieguši deklarāciju vai kam ir ekspluatācijas atļauja vai *LUC*;
 - ii) modeļu klubiem un apvienībām, kam ir 16. pantā minētā atļauja;
- i) attiecībā uz operācijām, kas nav klasificētas ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijā, – revīzijas plāna izveide, pamatojoties uz to *UAS* ekspluatantu riska profilu, atbilstības līmeni un drošības rādītājiem, kuri iesnieguši deklarāciju vai kuriem ir kompetentās iestādes izdots sertifikāts;
- j) attiecībā uz operācijām, kas nav klasificētas ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijā, – pārbaudi veikšana par *UAS* ekspluatantiem, kas iesnieguši deklarāciju vai kam ir sertifikāts, kuru izdevusi kompetentā iestāde, kas pārbauda *UAS*, un nodrošināšana, lai *UAS* ekspluatanti un tālvadības piloti izpildītu šo regulu;

▼B

- k) tādas sistēmas īstenošana, kas ļauj konstatēt un izvērtēt neatbilstības gadījumus, kurus pieļauj *UAS* ekspluatanti, kas veic operācijas ►C1 “atvērto” ◄ vai ►C1 “specifisko” ◄ operāciju kategorijā, un par kuriem ziņots saskaņā ar 19. panta 2. punktu;
- l) tādas informācijas un norādījumu sniegšana *UAS* ekspluatantiem, kas veicina *UAS* operāciju drošumu;
- m) tādu sistēmu ieviešana un uzturēšana, kas spēj reģistrēt *UAS*, kuru konstrukcija ir jāsertificē, un *UAS* ekspluatantus, kuru darbība var radīt risku drošībai, drošumam, privātumam un personas datu vai vides aizsardzībai.

*19. pants***Drošības informācija**

1. Dalībvalstu kompetentās iestādes un tirgus uzraudzības un kontroles iestādes, kas minētas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 36. pantā, sadarbojas drošības jautājumos un ievieš procedūras efektīvai drošības informācijas apmaiņai.
2. Katrs *UAS* ekspluatants ziņo kompetentajai iestādei par ikvienu atgadījumu, kas saistīts ar drošību, un sniedz informāciju par savu *UAS* atbilstoši Regulai (ES) Nr. 376/2014.
3. Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra (“Aģentūra”) un kompetentās iestādes vāc, analizē un publicē drošības informāciju par *UAS* operācijām to dalībvalsts teritorijā saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 119. pantu un tās īstenošanas aktiem.
4. Saņemot jebkādu informāciju, kas minēta 1., 2. vai 3. punktā, Aģentūra un kompetentā iestāde veic nepieciešamos pasākumus, lai atrisinātu ar drošību saistītās problēmas, pamatojoties uz vislabākajiem pieejamiem pierādījumiem un analīzi un ņemot vērā dažādo aviācijas drošības jomu savstarpējo atkarību un aviācijas drošības, kiberdrošības un citu aviācijas regulējuma tehnisko jomu savstarpējo atkarību.
5. Ja kompetentā iestāde vai Aģentūra veic pasākumus saskaņā ar 4. punktu, tā nekavējoties informē visas attiecīgās ieinteresētās personas un organizācijas, kam ir jāievēro minētie pasākumi, saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 un tās īstenošanas aktiem.

▼ B

20. pants

Īpaši noteikumi par ►C1 “atvērto” ◄ operāciju kategorijā ietvertu konkrētu UAS izmantošanu

Tādu veidu UAS Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 768/2008/EK ⁽⁶⁾ nozīmē, kas neatbilst Deleģētajai regulai (ES) 2019/945 un nav privāti būvētas, arī turpmāk varēs ekspluatēt, ievērojot turpmāk izklāstītos nosacījumus, ja tās ir laistas tirgū pirms ►M2 2023. gada 1. janvāra ◄:

- a) A1 apakškategorijā, kas definēta pielikuma A daļā, ar nosacījumu, ka bezpilota gaisa kuģa maksimālā pacelšanās masa ir mazāka nekā 250 g, ieskaitot tā derīgo kravu;
- b) A3 apakškategorijā, kas definēta pielikuma A daļā, ar nosacījumu, ka bezpilota gaisa kuģa maksimālā pacelšanās masa ir mazāka nekā 25 kg, ieskaitot tā degvielu un derīgo kravu.

21. pants

Atļauju, deklarāciju un sertifikātu pielāgošana

1. Atļaujas, kas piešķirtas UAS ekspluatantiem, tālvadības pilotu kompetences sertifikāti un UAS ekspluatantu sniegtās deklarācijas vai līdzvērtīga dokumentācija, kas izdota, pamatojoties uz dalībvalsts tiesību aktiem, paliek spēkā līdz ►M2 2022. gada 1. janvārim ◄.

2. Līdz ►M2 2022. gada 1. janvārim ◄ dalībvalstis pārveido savus esošos tālvadības pilotu kompetences sertifikātus un savas UAS ekspluatantu atļaujas vai deklarācijas vai līdzvērtīgu dokumentāciju, tostarp to, kas izdota līdz minētajam datumam, saskaņā ar šo regulu.

3. Neskarot 14. pantu, UAS operācijas, ko veic saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām, ir atļauts turpināt saskaņā ar attiecīgajiem dalībvalsts noteikumiem un bez atļaujas, ko izdod atbilstoši 16. pantam, līdz ►M2 2023. gada 1. janvārim ◄.

▼ M1

22. pants

Neskarot 20. pantu, tādas UAS, kuras neatbilst Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 ⁽⁷⁾ pielikuma 1.–5. daļas prasībām, ir atļauts izmantot “atvērto” operāciju kategorijā pārejas periodā, kas ilgst ►M2 30 mēnešus ◄ un sākas vienu gadu pēc šīs regulas stāšanās spēkā, ievērojot šādus nosacījumus:

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Lēmums Nr. 768/2008/EK par produktu tirdzniecības vienotu sistēmu un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 93/465/EEK (OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.).

⁽⁷⁾ Komisijas 2019. gada 12. marta Deleģētā regula (ES) 2019/945 par bezpilota gaisa kuģu sistēmām un trešo valstu bezpilota gaisa kuģu sistēmu ekspluatantiem (OV L 152, 11.6.2019., 1. lpp.).

▼ M1

- a) bezpilota gaisa kuģus, kuru pacelšanās masa ir mazāka nekā 500 g, ekspluatē tālvadības pilots, kam ir attiecīgās dalībvalsts noteiktais kompetences līmenis, atbilstoši ekspluatācijas prasībām, kas noteiktas pielikuma A daļas UAS.OPEN.020. punkta 1. apakšpunktā;
- b) bezpilota gaisa kuģus, kuru pacelšanās masa ir mazāka nekā 2 kg, ekspluatē, ievērojot 50 m minimālo horizontālo attālumu no cilvēkiem, un tālvadības pilotiem ir kompetences līmenis, kas ir vismaz līdzvērtīgs pielikuma A daļas UAS.OPEN.030. punkta 2. apakšpunktā noteiktajam;
- c) bezpilota gaisa kuģus, kuru pacelšanās masa ir mazāka nekā 25 kg, ekspluatē, ievērojot ekspluatācijas prasības, kas noteiktas UAS.OPEN.040. punkta 1. un 2. apakšpunktā, un tālvadības pilotiem ir kompetences līmenis, kas ir vismaz līdzvērtīgs pielikuma A daļas UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā noteiktajam.

23. pants

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

▼ M2

To piemēro no 2020. gada 31. decembra.

▼ M3

- 2. Regulas 5. panta 5. punktu piemēro no 2023. gada 3. decembra.
- 3. Pielikuma UAS.OPEN.060. punkta 2. apakšpunkta g) punktu un pielikuma UAS.SPEC.050. punkta 1. apakšpunkta l) punktu piemēro no 2022. gada 1. jūlija.
- 4. Neskarot 21. panta 1. punktu, līdz 2023. gada 2. decembrim dalībvalstis var pieņemt *UAS* ekspluatantu deklarācijas saskaņā ar 5. panta 5. punktu, pamatojoties uz valsts standarta scenārijiem vai līdzvērtīgiem scenārijiem, ja minētie valsts scenāriji atbilst pielikuma UAS.SPEC.020. punkta prasībām.

Šādas deklarācijas zaudē spēku no 2025. gada 2. decembra.

▼ M2

- 5. Regulas 15. panta 3. punktu piemēro no 2022. gada 1. janvāra.

▼ B

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

▼ **M1***PIELIKUMS***UAS OPERĀCIJAS “ATVĒRTO” UN “SPECIFISKO” OPERĀCIJU KATEGORIJĀ***A DAĻA***UAS OPERĀCIJAS “ATVĒRTO” OPERĀCIJU KATEGORIJĀ**

UAS.OPEN.010. Vispārīgi noteikumi

1. Pamatojoties uz ekspluatācijas ierobežojumiem, prasībām, ko piemēro tālva-
dības pilotiem, un *UAS* tehniskajām prasībām, *UAS* “atvērto” operāciju kate-
goriju iedala trīs apakškategorijās, proti, A1, A2 un A3 apakškategorijā.
2. Ja *UAS* operācija ietver bezpilota gaisa kuģa lidojumu, ko sāk no apvidū
esoša dabiska pacēluma, vai lidojumu virs apvidus ar dabiskiem pacēlumiem,
bezpilota gaisa kuģi notur līdz 120 metru attālumā no zemes virsmas tuvākā
punkta. Attālumu mērījumu attiecīgi pielāgo apvidus ģeogrāfiskajām iezīmēm,
piemēram, līdzenumiem, pauguriem, kalniem.
3. Veicot bezpilota gaisa kuģa lidojumu līdz 50 metru horizontālā attālumā no
mākslīga šķēršļa, kas ir augstāks par 105 metriem, *UAS* operācijas maksimālo
augstumu drīkst palielināt par ne vairāk kā 15 metriem virs šķēršļa augstuma,
ja to pieprasa par šķērslī atbildīgā struktūra.
4. Atkāpjoties no 2. apakšpunkta, ar bezpilota planieriem, kuru MTOM, ieskaitot
derīgo kravu, ir mazāka nekā 10 kg, lidojumus var veikt attālumā, kas pār-
sniedz 120 metrus no zemes virsmas tuvākā punkta, ja vien bezpilota planieris
nevienā brīdī nelido augstāk par 120 metriem virs tālva-
dības pilota.

UAS.OPEN.020. *UAS* operācijas A1 apakškategorijā

UAS operācijas A1 apakškategorijā atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

- 1) operācijas ar bezpilota gaisa kuģiem, kas minēti 5. apakšpunkta d) punktā,
veic tā, ka bezpilota gaisa kuģa tālva-
dības pilots nevada gaisa kuģi virs
cilvēku pulcēšanās vietām un pamatoti pieņem, ka netiks pārlidots neiesaistītai
personai. Ja notiek neparedzēts pārlidojums neiesaistītām personām, tālva-
dības pilots, ciktāl iespējams, saīsina laiku, kurā bezpilota gaisa kuģis pārlido šādām
personām;
- 2) operācijas ar bezpilota gaisa kuģiem, kas minēti 5. apakšpunkta a), b) un c)
punktā, veic tā, ka bezpilota gaisa kuģa tālva-
dības pilots drīkst vadīt gaisa
kuģi, lai tas pārlidotu neiesaistītām personām, bet nekad nepārlidotu cilvēku
pulcēšanās vietām;
- 3) atkāpjoties no 4. panta 1. punkta d) apakšpunkta, kad ir aktivizēts sekošanas
režīms, operācijas veic līdz 50 metru attālumā no tālva-
dības pilota;
- 4) operācijas veic tālva-
dības pilots, kurš:
 - a) ir iepazinies ar *UAS* ražotāja sniegtajiem norādījumiem;

▼ **M1**

- b) attiecībā uz C1 klases bezpilota gaisa kuģi, kas definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 2. daļā, ir apguvis tiešsaistes apmācības kursu un pēc tam sekmīgi nokārtojis teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu, ko rīko dalībvalsts kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra, un ieguvis vismaz 75 % no kopējā punktu skaita. Eksāmenā ir 40 jautājumi ar atbilžu variantiem, kuri attiecīgi sagrupēti pa šādām tēmām:
- i) aviācijas drošums;
 - ii) gaisa telpas ierobežojumi;
 - iii) aviācijas regulējums;
 - iv) cilvēka veiktspējas ierobežojumi;
 - v) ekspluatācijas procedūras;
 - vi) vispārīgas zināšanas par UAS;
 - vii) privātuma un personas datu aizsardzība;
 - viii) apdrošināšana;
 - ix) drošība;
- 5) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi:
- a) kura MTOM, ieskaitot derīgo kravu, ir mazāka nekā 250 g un kura maksimālais ekspluatācijas ātrums ir mazāks nekā 19 m/s, ja izmanto privāti būvētu UAS; vai
 - b) kurš atbilst 20. panta a) punktā noteiktajām prasībām;
 - c) kurš ir marķēts kā C0 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 1. daļā; vai
 - d) kurš ir marķēts kā C1 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 2. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvu un atjauninātu tiešās attālinātās identifikācijas sistēmu un vietzinīguma funkciju.

UAS.OPEN.030. UAS operācijas A2 apakš kategorijā

UAS operācijas A2 apakš kategorijā atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

- 1) operācijas veic tā, ka bezpilota gaisa kuģis nepārlido neiesaistītām personām, un UAS operācijas notiek drošā vismaz 30 metru horizontālā attālumā no šādām personām; tāl vadības pilots drīkst samazināt drošo horizontālo attālumu līdz ne mazāk kā 5 metriem no neiesaistītām personām, ja pilots ekspluatē bezpilota gaisa kuģi ar aktīvu maza ātruma režīma funkciju un pēc situācijas izvērtēšanas attiecībā uz:
 - a) laikapstākļiem;
 - b) bezpilota gaisa kuģa veiktspēju;
 - c) pārlidotās teritorijas nošķirtību;

▼ **M1**

- 2) operācijas veic tālvadības pilots, kurš ir iepazinies ar *UAS* ražotāja sniegtajiem norādījumiem un kuram ir tālvadības pilota kompetences sertifikāts, ko izdevusi dalībvalsts kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra. Šādu sertifikātu iegūst pēc tam, kad ir izpildīti visi šādi nosacījumi norādītajā secībā:
- a) ir apgūts tiešsaistes apmācības kurss un nokārtots teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmens, kā minēts UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā;
 - b) ir apgūta praktiskā pašmācība ar A3 apakšskategorijas ekspluatācijas nosacījumiem, kas izklāstīti UAS.OPEN.040. punkta 1. un 2. apakšpunktā;
 - c) ir pazinots par b) punktā noteiktās praktiskās pašmācības pabeigšanu un ir nokārtots teorētisko zināšanu papildu eksāmens, ko rīko dalībvalsts kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra, un ir iegūti vismaz 75 % no kopējā punktu skaita. Eksāmenā ir vismaz 30 jautājumi ar atbilžu variantiem, kuru mērķis ir novērtēt tālvadības pilota zināšanas par tehniskajiem un ekspluatācijas pasākumiem zemes risku mazināšanai un kuri attiecīgi sagrupēti pa šādām tēmām:
 - i) meteoroloģija;
 - ii) *UAS* lidojumu veikspēja;
 - iii) tehniskie un ekspluatācijas pasākumi zemes risku mazināšanai;
- 3) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi, kurš ir marķēts kā C2 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 3. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvu un atjauninātu tiešās attālinātās identifikācijas sistēmu un vietzinīguma funkciju.

UAS.OPEN.040. *UAS* operācijas A3 apakšskategorijā

UAS operācijas A3 apakšskategorijā atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

- 1) operācijas veic teritorijā, attiecībā uz kuru tālvadības pilots pamatoti pieņem, ka bezpilota gaisa kuģa lidojuma diapazonā visā *UAS* operācijas laikā neiesaistītas personas apdraudētas netiks;
- 2) operācijas veic drošā vismaz 150 metru horizontālā attālumā no dzīvojamām, tirdzniecības, rūpniecības vai atpūtas teritorijām;
- 3) operācijas veic tālvadības pilots, kurš ir iepazinies ar *UAS* ražotāja sniegtajiem norādījumiem un kurš ir apguvis tiešsaistes apmācības kursu un nokārtojis teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu, kā noteikts UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā;
- 4) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi:
 - a) kura MTOM, ieskaitot derīgo kravu, ir mazāka nekā 25 kg, ja izmanto privāti būvētu *UAS*; vai
 - b) kurš atbilst 20. panta b) punktā noteiktajām prasībām;

▼ **M1**

- c) kurš ir marķēts kā C2 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 3. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvu un atjauninātu tiešās attālinātās identifikācijas sistēmu un vietzinīguma funkciju, vai
- d) kurš ir marķēts kā C3 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 4. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvu un atjauninātu tiešās attālinātās identifikācijas sistēmu un vietzinīguma funkciju; vai
- e) kurš ir marķēts kā C4 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 5. daļā.

UAS.OPEN.050. UAS ekspluatanta pienākumi

UAS ekspluatants izpilda visus turpmāk norādītos pienākumus:

- 1) izstrādā ekspluatācijas procedūras, kas pielāgotas operācijas veidam un ar to saistītajam riskam;
- 2) nodrošina, ka visās operācijās tiek efektīvi izmantots radiofrekvenču spektrs un atbilstīta radiofrekvenču spektra lietderīga izmantošana nolūkā izvairīties no kaitīgiem traucējumiem;
- 3) izraugās tālvadības pilotu katram lidojumam;
- 4) nodrošina, ka tālvadības piloti un visi citi darbinieki, kas veic kādu uzdevumu operāciju atbalstam, ir iepazinušies ar *UAS* ražotāja sniegtajiem norādījumiem un:
 - a) ir ieguvuši savu uzdevumu veikšanai vajadzīgo kompetenci plānoto *UAS* operāciju apakškategoriā saskaņā ar UAS.OPEN.020., UAS.OPEN.030. vai UAS.OPEN.040. punktu vai – citi darbinieki, kas nav tālvadības piloti, – ir pabeiguši apmācības kursu, ko darbavietā organizējis ekspluatants;
 - b) pilnībā pārziņa *UAS* ekspluatanta procedūras;
 - c) ir nodrošināti ar plānotajai *UAS* operācijai būtisku informāciju attiecībā uz jebkuru ģeogrāfisko zonu, ko ekspluatācijas dalībvalsts publiskojusi saskaņā ar 15. pantu;
- 5) pēc vajadzības atjaunina informāciju vietzinīguma sistēmā atbilstoši plānotajai operācijas vietai;
- 6) ja operācijā izmanto bezpilota gaisa kuģi, kas klasificēti kādā no klasēm, kuras definētas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 1.–5. daļā, nodrošina, ka *UAS*:
 - a) ir pievienota attiecīga ES atbilstības deklarācija, kurā norādīta atsauce uz attiecīgo klasi; un
 - b) bezpilota gaisa kuģim ir piestiprināts attiecīgais klases identifikācijas marķējums;
- 7) ja *UAS* operāciju veic A2 vai A3 apakškategoriā – nodrošina, ka visas iesaistītās personas, kas atrodas operācijas teritorijā, ir informētas par riskiem un ir skaidri piekrijušas piedalīties.

▼ **M1**

UAS.OPEN.060. Tālvadības pilota pienākumi

1. Pirms UAS operācijas sākšanas tālvadības pilots:

- a) ir ieguvis sava uzdevuma veikšanai vajadzīgo kompetenci plānoto UAS operāciju apakš kategorijā saskaņā ar UAS.OPEN.020., UAS.OPEN.030. vai UAS.OPEN.040. punktu un UAS ekspluatācijas laikā var uzrādīt kompetences apliecinājumu, izņemot gadījumus, kad tiek ekspluatēts bezpilota gaisa kuģis, kas minēts UAS.OPEN.020. punkta 5. apakšpunkta a), b) vai c) punktā;
- b) iegūst atjauninātu plānotajai UAS operācijai būtisku informāciju par jebkuru ģeogrāfisko zonu, ko ekspluatācijas dalībvalsts publiskojusi saskaņā ar 15. pantu;
- c) novēro ekspluatācijas vidi, pārbauda šķēršļu klātbūtni un, ja vien operācija netiek veikta A1 apakš kategorijā, izmantojot UAS.OPEN.020. punkta 5. apakšpunkta a), b) vai c) punktā minētu bezpilota gaisa kuģi, pārbauda neiesaisītu personu klātbūtni;
- d) pārliecinās, ka *UAS* stāvoklis ļauj droši veikt plānoto lidojumu, un attiecīgā gadījumā pārbauda, vai tiešā attālinātā identifikācija ir aktīva un atjaunināta;
- e) ja *UAS* ir aprīkota ar papildu derīgo kravu – pārbauda, vai tās masa nepārsniedz ražotāja noteikto *MTOM* vai attiecīgajai klasei noteikto *MTOM* ierobežojumu.

2. Lidojuma laikā tālvadības pilots:

- a) nepilda pienākumus, ja ir psihoaktīvu vielu ietekmē vai alkohola reibumā vai nespēj pilnvērtīgi veikt savus uzdevumus traumas, noguruma, medikamentu lietošanas, slimības vai citu iemeslu dēļ;
- b) notur bezpilota gaisa kuģi VLOS robežās un pastāvīgi un uzmanīgi vēro gaisa telpu ap bezpilota gaisa kuģi, lai novērstu jebkādu risku, ka var notikt sadursme ar pilotētu gaisa kuģi. Tālvadības pilots pārtrauc lidojumu, ja operācija rada risku citiem gaisa kuģiem, cilvēkiem, dzīvniekiem, videi vai īpašumam;
- c) ievēro ekspluatācijas ierobežojumus ģeogrāfiskajās zonās, kas noteiktas saskaņā ar 15. pantu;
- d) spēj nodrošināt bezpilota gaisa kuģa pastāvīgu vadāmību, izņemot gadījumu, kad tiek zaudēts savienojums vai kad operācija tiek veikta ar brīva lidojuma bezpilota gaisa kuģi;
- e) ekspluatē *UAS* saskaņā ar ražotāja sniegtajiem norādījumiem, ievērojot visus piemērojamus ierobežojumus;
- f) ievēro ekspluatanta procedūras, ja tās ir pieejamas;
- g) veicot operācijas naktī, nodrošina, ka uz bezpilota gaisa kuģa ir aktivizēta zaļa zibšņuguns.

3. Lidojuma laikā tālvadības piloti un UAS ekspluatanti nevada gaisa kuģus tuvu teritorijām vai teritorijās, kurās notiek ārkārtas reaģēšanas darbi, izņemot gadījumus, kad ir saņemta attiecīga atļauja no atbildīgajiem ārkārtas reaģēšanas dienestiem.

▼ **M1**

4. Šā punkta 2. apakšpunkta b) punkta piemērošanas nolūkā tālvadības pilotiem var palīdzēt bezpilota gaisa kuģa novērotājs. Šādā gadījumā nodrošina skaidru un efektīvu saziņu starp tālvadības pilotu un bezpilota gaisa kuģa novērotāju.

UAS.OPEN.070. Tālvadības pilota teorētiskās tiešsaistē iegūtās kompetences un tālvadības pilota kompetences sertifikātu darbības termiņš un derīgums

1. Tālvadības pilota teorētiskā tiešsaistē iegūtā kompetence, kas prasīta UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā un UAS.OPEN.040. punkta 3. apakšpunktā, un tālvadības pilota kompetences sertifikāts, kas prasīts UAS.OPEN.030. punkta 2. apakšpunktā, ir derīgi piecus gadus.
2. Tālvadības pilota teorētiskās tiešsaistē iegūtās kompetences un tālvadības pilota kompetences sertifikātu atkārtoti apstiprina derīguma termiņā, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a) ir pierādīta kompetence attiecīgi saskaņā ar UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktu vai UAS.OPEN.030. punkta 2. apakšpunktu; vai
 - b) ir pabeigta prasmju atsvaidzināšanas apmācība, kurā apgūti attiecīgi UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā vai UAS.OPEN.030. punkta 2. apakšpunktā noteiktie teorētisko zināšanu priekšmeti un kuru nodrošina kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra.
3. Lai tālvadības pilota teorētiskās tiešsaistē iegūtās kompetences vai tālvadības pilota kompetences sertifikātu varētu atkārtoti apstiprināt pēc derīguma termiņa beigām, tālvadības pilots izpilda 2. apakšpunkta a) punkta prasības.

*B DAĻA**UAS OPERĀCIJAS “SPECIFISKO” OPERĀCIJU KATEGORIJĀ*

UAS.SPEC.010. Vispārīgi noteikumi

UAS ekspluatants iesniedz kompetentajai iestādei ekspluatācijas riska novērtējumu par plānoto operāciju saskaņā ar 11. pantu vai, ja ir piemērojams UAS.SPEC.020. punkts, iesniedz deklarāciju, ja vien ekspluatantam nav vieglo UAS ekspluatanta sertifikāts (LUC) ar attiecīgām tiesībām saskaņā ar šā pielikuma C daļu. UAS ekspluatants regulāri izvērtē veikto riska mazināšanas pasākumu pietiekamību un vajadzības gadījumā tos atjaunina.

UAS.SPEC.020. Ekspluatācijas deklarācija

1. Saskaņā ar 5. pantu *UAS* ekspluatants kā alternatīvu UAS.SPEC.30. un UAS.SPEC.40. punkta piemērošanai var iesniegt reģistrācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei ekspluatācijas deklarāciju par atbilstību šā pielikuma 1. papildinājumā noteiktam standarta scenārijam attiecībā uz operācijām:

- a) ko veic ar bezpilota gaisa kuģi, kura:
 - i) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 3 metriem, ja lidojumu veic VLOS robežās virs kontrolētas zemes teritorijas, bet neveic virs cilvēku pulcēšanās vietām;
 - ii) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 1 metram, ja lidojumu veic VLOS robežās, bet neveic virs cilvēku pulcēšanās vietām;
 - iii) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 1 metram, ja lidojumu veic BVLOS robežās virs mazapdzīvotām vietām;

▼ **M1**

- iv) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 3 metriem, ja lidojumu veic BVLOS robežās virs kontrolētas zemes teritorijas;
- b) ko veic zemāk par 120 metriem no zemes virsmas tuvākā punkta un:
 - i) nekontrolētā gaisa telpā (F vai G klase), ja vien dalībvalstis, izmantojot UAS ģeogrāfiskās zonas, nav noteikušas atšķirīgus ierobežojumus teritorijās, kurās iespējamība sastapties ar pilotējamiem gaisa kuģiem nav maza; vai
 - ii) kontrolētā gaisa telpā saskaņā ar publicētajām procedūrām, kas attiecas uz ekspluatācijas teritoriju, lai tiktu nodrošināta maza iespējamība sastapties ar pilotējamiem gaisa kuģiem.
- 2. UAS ekspluatanta deklarācijā iekļauj šādas ziņas:
 - a) administratīvā informācija par UAS ekspluatantu;
 - b) apliecinājums, ka operācija atbilst 1. apakšpunktā noteiktajai ekspluatācijas prasībai un standarta scenārijam, kas noteikts pielikuma 1. papildinājumā;
 - c) UAS ekspluatanta apņemšanās veikt attiecīgos riska mazināšanas pasākumus, kas vajadzīgi operācijas drošībai, tostarp norādījumus, kas saistīti ar operāciju, bezpilota gaisa kuģa konstrukciju un iesaistīto darbinieku kompetenci;
 - d) UAS ekspluatanta apstiprinājums, ka par katru lidojumu, kas tiks veikts saskaņā ar deklarāciju, būs noformēts atbilstošs apdrošināšanas segums, ja to prasa Savienības vai dalībvalsts tiesību akti.
- 3. Saņēmusi minēto deklarāciju, kompetentā iestāde pārbauda, vai deklarācijā ir ietverti visi 2. apakšpunktā uzskaitītie elementi, un bez nepamatotas kavēšanas dod UAS ekspluatantam apstiprinājumu par deklarācijas saņemšanu un pilnīgumu.
- 4. Pēc tam, kad UAS ekspluatants ir saņēmis apstiprinājumu par deklarācijas saņemšanu un pilnīgumu, tas ir tiesīgs sākt ekspluatāciju.
- 5. UAS ekspluatanti nekavējoties informē kompetento iestādi par visām to iesniegtajā ekspluatācijas deklarācijā ietvertās informācijas izmaiņām.
- 6. UAS ekspluatantiem, kam ir LUC ar atbilstošām tiesībām saskaņā ar šā pielikuma C daļu, deklarācija nav jāiesniedz.

UAS.SPEC.030. Pieteikšanās ekspluatācijas atļaujas saņemšanai

- 1. Pirms UAS ekspluatācijas sākšanas “specifisko” operāciju kategorijā UAS ekspluatants saņem ekspluatācijas atļauju no reģistrācijas dalībvalsts kompetentās iestādes, izņemot:
 - a) ja ir piemērojams UAS.SPEC.020. punkts vai
 - b) ja UAS ekspluatantam ir LUC ar atbilstošām tiesībām saskaņā ar šā pielikuma C daļu.
- 2. UAS ekspluatants iesniedz pieteikumu ekspluatācijas atļaujas atjaunināšanai, ja ir notikušas būtiskas izmaiņas ekspluatācijā vai riska mazināšanas pasākumos, kas uzskaitīti ekspluatācijas atļaujā.

▼ **M1**

3. Pieteikumu ekspluatācijas atļaujas saņemšanai sagatavo, pamatojoties uz 11. pantā minēto riska novērtējumu, un tajā papildus iekļauj šādu informāciju:

- a) UAS ekspluatanta reģistrācijas numurs;
- b) atbildīgā vadītāja vārds un uzvārds vai UAS ekspluatanta vārds un uzvārds, ja ekspluatants ir fiziska persona;
- c) ekspluatācijas riska novērtējums;
- d) UAS ekspluatanta piedāvāto riska mazināšanas pasākumu saraksts ar informāciju, kas ir pietiekama, lai kompetentā iestāde varētu novērtēt riska mazināšanas līdzekļu piemērotību risku novēršanai;
- e) ekspluatācijas rokasgrāmata, ja tā vajadzīga, ņemot vērā operācijas risku un sarežģītību;
- f) apstiprinājums, ka pirms UAS operāciju sākšanas būs noformēts atbilstošs apdrošināšanas segums, ja to prasa Savienības vai dalībvalsts tiesību akti.

UAS.SPEC.040. Ekspluatācijas atļaujas izdošana

1. Kad saņemts pieteikums saskaņā ar UAS.SPEC.030. punktu, kompetentā iestāde bez nepamatotas kavēšanās izdod ekspluatācijas atļauju saskaņā ar 12. pantu, ja tā secina, ka operācija atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) ir sniegta visa informācija saskaņā ar UAS.SPEC.030. punkta 3. apakšpunktu;
- b) ir ieviesta procedūra koordinācijai ar attiecīgo gaisa telpas pakalpojumu sniedzēju, ja visu operāciju vai tās daļu plānots veikt kontrolētā gaisa telpā.

2. Kompetentā iestāde ekspluatācijas atļaujā norāda precīzu atļaujas darbības jomu saskaņā ar 12. pantu.

UAS.SPEC.050. UAS ekspluatanta pienākumi

1. UAS ekspluatants izpilda visus turpmāk norādītos pienākumus:

- a) izstrādā procedūras un ierobežojumus, kas pielāgoti plānotās operācijas veidam un ar to saistītajam riskam, tostarp:
 - i) ekspluatācijas procedūras operāciju drošuma nodrošināšanai;
 - ii) procedūras, kuru mērķis ir nodrošināt, ka plānotajā operācijā tiek ievērotas drošības prasības, kas piemērojamas attiecīgajai ekspluatācijas teritorijai;
 - iii) pasākumus aizsardzībai pret nelikumīgu iejaukšanos un nesankcionētu piekļuvi;
 - iv) procedūras, kuru mērķis ir nodrošināt, ka visās operācijās tiek ievērota Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti. Tas jo īpaši veic novērtējumu par ietekmi uz datu aizsardzību, ja to pieprasa valsts datu aizsardzības iestāde, piemērojot Regulas (ES) 2016/679 35. pantu;

▼ **M1**

- v) vadlīnijas ekspluatanta tāl vadības pilotiem UAS operāciju plānošanai tā, lai līdz minimumam samazinātu traucējumus cilvēkiem un dzīvniekiem, tostarp troksni un citus ar emisijām saistītus traucējumus;
- b) izraugās tāl vadības pilotu katram lidojumam vai, ja tiek veiktas patstāvīgas operācijas, nodrošina, ka visos lidojuma posmos pienākumi un uzdevumi, jo īpaši tie, kas noteikti UAS.SPEC.060. punkta 2. un 3. apakšpunktā, ir pienācīgi sadalīti saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas atbilstoši a) punktam;
- c) nodrošina, ka visās operācijās tiek efektīvi izmantots radiofrekvenču spektrs un atbalstīta radiofrekvenču spektra lietderīga izmantošana nolūkā izvairīties no kaitīgiem traucējumiem;
- d) nodrošina, ka pirms operāciju veikšanas tāl vadības piloti atbilst visiem šādiem nosacījumiem:
 - i) tiem ir uzdevumu veikšanai vajadzīgā kompetence atbilstoši piemērojamajai apmācībai, kura norādīta ekspluatācijas atļaujā vai, ja ir piemērojams UAS.SPEC.020. punkts, nosacījumos un ierobežojumos, kas noteikti 1. papildinājumā norādītajā attiecīgajā standarta scenārijā vai kas noteikti *LUC*;
 - ii) tie apgūst tāl vadības pilotu apmācību, kas balstīta uz kompetencēm un ietver 8. panta 2. punktā noteiktās kompetences;
 - iii) tie apgūst ekspluatācijas atļaujā noteikto tāl vadības pilotu apmācību attiecībā uz operācijām, kuru veikšanai vajadzīga šāda atļauja; apmācību rīko sadarbībā ar kompetentās iestādes izraudzītu struktūru;
 - iv) tie apgūst tāl vadības pilotu apmācību attiecībā uz deklarācijā noteiktajām operācijām, kuras veicamas saskaņā ar riska mazināšanas pasākumiem, kas noteikti standarta scenārijā;
 - v) tie ir informēti par UAS ekspluatanta ekspluatācijas rokasgrāmatu, ja to prasa riska novērtējums un procedūras, kas izstrādātas saskaņā ar a) punktu;
 - vi) tie iegūst atjauninātu plānotajai operācijai būtisku informāciju par jebkuru ģeogrāfisko zonu, kas noteikta saskaņā ar 15. pantu;
- e) nodrošina, ka darbinieki, kas atbild par UAS operācijai nepieciešamu pienākumu izpildi, izņemot pašu tāl vadības pilotu, atbilst visiem šādiem nosacījumiem:
 - i) ir pabeiguši ekspluatanta rīkoto apmācību darbavietā;
 - ii) ir informēti par UAS ekspluatanta ekspluatācijas rokasgrāmatu, ja to prasa riska novērtējums, un par procedūrām, kas izstrādātas saskaņā ar a) punktu;
 - iii) ir ieguvuši atjauninātu plānotajai operācijai būtisku informāciju par jebkuru ģeogrāfisko zonu, kas noteikta saskaņā ar 15. pantu;

▼ **M1**

- f) veic katru operāciju atbilstoši ierobežojumiem, nosacījumiem un riska mazināšanas pasākumiem, kas noteikti deklarācijā vai norādīti ekspluatācijas atļaujā;

- g) glabā un pastāvīgi atjaunina informāciju par:
 - i) visām attiecīgajām kvalifikācijām un apmācības kursiem, ko pabeidzis tālvadības pilots un citi darbinieki, kas atbild par UAS operācijai nepieciešamu pienākumu izpildi, un tehniskās apkopes darbinieki, – vismaz 3 gadus pēc tam, kad šīs personas ir pārtraukušas darbu organizācijā vai mainījušas savu amatu organizācijā;

 - ii) UAS veikto tehnisko apkopi – vismaz 3 gadus;

 - iii) UAS operācijām, tostarp visiem neparastiem tehniskiem vai ekspluatācijas atgadījumiem, un citus datus, kas prasīti deklarācijā vai ekspluatācijas atļaujā, – vismaz 3 gadus;

- h) izmanto UAS, kas ir konstruētas vismaz tā, lai iespējamās atteices gadījumā UAS neizlidotu ārpus ekspluatācijas telpas vai neizraisītu letālu negadījumu. Turklāt cilvēka un mašīnas saskarnēm jābūt tādām, lai līdz minimumam samazinātu pilota kļūdas risku un neizraisītu nepamatotu nogurumu;

- i) uztur UAS drošai ekspluatācijai piemērotā stāvoklī, ko nodrošina šādā veidā:
 - i) vismaz nosakot tehniskās apkopes norādījumus un nodarbinot pienācīgi apmācītu un kvalificētu tehniskās apkopes personālu; un

 - ii) ja nepieciešams – izpildot UAS.SPEC.100. punktu;

 - iii) izmantojot bezpilota gaisa kuģi, kas konstruēti tā, lai līdz minimumam samazinātu troksni un citas emisijas, ņemot vērā plānoto operāciju veidu un ģeogrāfiskās teritorijas, kurās pastāv gaisa kuģu radītā trokšņa un citu emisiju problēma;

- j) izveido un pastāvīgi atjaunina katram lidojumam izraudzīto tālvadības pilotu sarakstu;

- k) izveido un pastāvīgi atjaunina to tehniskās apkopes darbinieku sarakstu, kurus ekspluatants nodarbina tehniskās apkopes veikšanai; un

- l) nodrošina, ka katrā bezpilota gaisa kuģī ir uzstādīta:
 - i) vismaz viena zaļa zibšpuguns bezpilota gaisa kuģa saredzamības nodrošināšanai naktī; un

 - ii) aktīva un atjaunināta attālinātās identifikācijas sistēma.

▼ M1

UAS.SPEC.060. Tālvadības pilota pienākumi

1. Tālvadības pilots:

- a) nepilda pienākumus, ja ir psihoaktīvu vielu ietekmē vai alkohola reibumā vai nespēj pilnvērtīgi veikt savus uzdevumus traumas, noguruma, medikamentu lietošanas, slimības vai citu iemeslu dēļ;
- b) ir ieguvis atbilstošu tālvadības pilota kompetenci, kā noteikts ekspluatācijas atļaujā, 1. papildinājumā noteiktajā standarta scenārijā vai LUC, un UAS ekspluatācijas laikā var uzrādīt kompetences apliecinājumu;
- c) ir iepazinies ar *UAS* ražotāja sniegtajiem norādījumiem.

2. Pirms UAS operācijas sākšanas tālvadības pilots izpilda visus turpmāk norādītos pienākumus:

- a) iegūst atjauninātu plānotajai operācijai būtisku informāciju par jebkuru ģeogrāfisko zonu, kas noteikta saskaņā ar 15. pantu;
- b) pārliecinās, ka ekspluatācijas vide ir saderīga ar atļautajiem vai deklarētajiem ierobežojumiem un nosacījumiem;
- c) pārliecinās, ka *UAS* stāvoklis ļauj droši veikt plānoto lidojumu, un attiecīgā gadījumā pārbauda, vai tiešā attālinātā identifikācija ir aktīva un atjaunināta;
- d) nodrošina, ka informācija par operāciju ir darīta pieejama attiecīgajai gaisa satiksmes vadības pakalpojumu (ATS) struktūrvienībai, citiem gaisa telpas lietotājiem un attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā to paredz ekspluatācijas atļauja vai nosacījumi, ko dalībvalsts publicējusi attiecībā uz operācijas ģeogrāfisko zonu saskaņā ar 15. pantu.

3. Lidojuma laikā tālvadības pilots:

- a) ievēro atļautos vai deklarētos ierobežojumus un nosacījumus;
- b) izvairās no jebkāda riska, ka var notikt sadursme ar pilotētu gaisa kuģi, un pārtrauc lidojumu, ja tā turpināšana var apdraudēt citus gaisa kuģus, cilvēkus, dzīvniekus, vidi vai īpašumu;
- c) ievēro ekspluatācijas ierobežojumus ģeogrāfiskajās zonās, kas noteiktas saskaņā ar 15. pantu;
- d) ievēro ekspluatanta procedūras;
- e) nevada gaisa kuģus tuvu teritorijām vai teritorijās, kurās notiek ārkārtas reaģēšanas darbi, izņemot gadījumus, kad ir saņemta attiecīga atļauja no atbildīgajiem ārkārtas reaģēšanas dienestiem.

▼ **M1**

UAS.SPEC.070. Eksploatācijas atļaujas nododamība

Eksploatācijas atļauja nav nododama citām personām.

UAS.SPEC.080. Eksploatācijas atļaujas darbības termiņš un derīgums

1. Kompetentā iestāde eksploatācijas atļaujā norāda tās darbības termiņu.
2. Neatkarīgi no 1. apakšpunkta eksploatācijas atļauja paliek spēkā, kamēr vien UAS ekspluatants atbilst attiecīgajām šīs regulas prasībām un eksploatācijas atļaujā noteiktajiem nosacījumiem.
3. Ja eksploatācijas atļauja tiek atsaukta vai nodota, UAS ekspluatants nekavējoties sniedz kompetentajai iestādei apstiprinājumu digitālā formātā.

UAS.SPEC.085. Eksploatācijas deklarācijas darbības termiņš un derīgums

Eksploatācijas deklarācijai ir ierobežots darbības termiņš – 2 gadi. Deklarāciju vairs neuzskata par pilnīgu UAS.SPEC.020. punkta 4. apakšpunkta nozīmē, ja:

1. *UAS* ekspluatanta pārraudzības laikā kompetentā iestāde ir konstatējusi, ka *UAS* operācija netiek veikta saskaņā ar eksploatācijas deklarāciju;
2. *UAS* operācijas nosacījumi ir mainījušies tā, ka eksploatācijas deklarācija vairs neatbilst piemērojamajām šīs regulas prasībām;
3. kompetentajai iestādei nav piešķirta piekļuve saskaņā ar UAS.SPEC.090. punktu.

UAS.SPEC.090. Piekļuve

Lai pierādītu atbilstību šai regulai, UAS ekspluatants piešķir ikvienai kompetentās iestādes pienācīgi pilnvarotai personai piekļuvi jebkuram objektam, UAS, dokumentam, ierakstiem, datiem, procedūrām vai jebkuram citam ar tā darbību saistītam materiālam, uz kuru attiecas eksploatācijas atļauja vai eksploatācijas deklarācija, neatkarīgi no tā, vai UAS ekspluatanta darbība ir uzticēta citai organizācijai uz līguma vai apakšuzņēmuma līguma pamata.

UAS.SPEC.100. Sertificēta aprīkojuma un sertificētu bezpilota gaisa kuģu izmantošana

1. Ja UAS operācijā izmanto bezpilota gaisa kuģi, kuram ir izdots lidojumderīguma sertifikāts vai ierobežots lidojumderīguma sertifikāts, vai ja izmanto sertificētu aprīkojumu, UAS ekspluatants reģistrē operācijas vai pakalpojuma laiku saskaņā ar norādījumiem un procedūrām, kas attiecināmas uz sertificēto aprīkojumu, vai organizācijas apstiprinājumu vai atļauju.
2. UAS ekspluatants ievēro norādījumus, kas minēti bezpilota gaisa kuģa sertifikātā vai aprīkojuma sertifikātā, un izpilda visus aģentūras sniegtos lidojumderīguma vai eksploatācijas norādījumus.

▼ **M1***C DAĻA*

VIEGLO UAS EKSPLUATANTA SERTIFIKĀTS (LUC)

UAS.LUC.010. Vispārīgās prasības attiecībā uz LUC

1. Pieteikumu LUC saņemšanai saskaņā ar šo daļu ir tiesīga iesniegt juridiska persona.
2. Pieteikumu LUC saņemšanai vai grozījumu izdarīšanai esošā LUC iesniedz kompetentajai iestādei, un tajā norāda šādu informāciju:
 - a) aprakstu par UAS ekspluatanta vadības sistēmu, tostarp tā organizatorisko struktūru un drošības pārvaldības sistēmu;
 - b) UAS ekspluatanta atbildīgā(-o) darbinieka(-u) vārdu un uzvārdu, kā arī personu, kura atbild par UAS operāciju atļaušanu;
 - c) paziņojumu par to, ka pieteikuma iesniedzējs ir pārbaudījis visu kompetentajai iestādei iesniegto dokumentāciju un atzinis to par atbilstošu piemērojamajām prasībām.
3. Ja šīs daļas prasības ir izpildītas, LUC turētājam var piešķirt tiesības saskaņā ar UAS.LUC.060. punktu.

UAS.LUC.020. LUC turētāja pienākumi

LUC turētājs:

- 1) izpilda UAS.SPEC.050. un UAS.SPEC.060. punkta prasības;
- 2) ievēro apstiprinājuma nosacījumos noteikto darbības jomu un tiesības;
- 3) izveido un uztur sistēmu visu atbilstoši sava LUC nosacījumiem veikto operāciju operatīvās kontroles nodrošināšanai;
- 4) veic plānotās operācijas ekspluatācijas riska novērtējumu saskaņā ar 11. pantu, ja vien netiek veikta operācija, par kuru ir pietiekami sniegt ekspluatācijas deklarāciju saskaņā ar UAS.SPEC.020. punktu;
- 5) vismaz trīs gadus glabā informāciju par turpmāk norādītajām pozīcijām, nodrošinot tās aizsardzību pret bojājumiem, sagrozīšanu un zādzību, attiecībā uz operācijām, kas tiek veiktas, izmantojot UAS.LUC.060. punktā norādītās tiesības:
 - a) ekspluatācijas riska novērtējums, ja tas vajadzīgs saskaņā ar 4. apakšpunktu, un to pamatojošie dokumenti;
 - b) veiktie riska mazināšanas pasākumi; un
 - c) UAS operācijā iesaistīto darbinieku kvalifikācija un pieredze, atbilstības uzraudzība un drošības pārvaldība;
- 6) informāciju par darbiniekiem, kas minēta 5. apakšpunkta c) punktā, glabā tik ilgi, kamēr konkrētais darbinieks strādā organizācijā, un vēl trīs gadus pēc darbinieka aiziešanas no darba organizācijā.

▼ M1

UAS.LUC.030. Drošības pārvaldības sistēma

1. UAS ekspluatants, kurš iesniedz pieteikumu LUC saņemšanai, izveido, īsteno un uztur drošības pārvaldības sistēmu, kas atbilst organizācijas lielumam, tās darbību veidam un sarežģītībai, ņemot vērā ar šādām darbībām saistītos apdraudējumus un riskus.
2. UAS ekspluatants izpilda visus turpmāk norādītos pienākumus:
 - a) ieceļ atbildīgo vadītāju, kura pilnvarās ir nodrošināt, ka visas darbības organizācijā tiek veiktas atbilstoši piemērojamajiem standartiem un ka organizācija pastāvīgi izpilda vadības sistēmas prasības, kā arī procedūras, kas noteiktas UAS.LUC.040. punktā minētajā LUC rokasgrāmatā;
 - b) nosaka skaidras atbildības un pārskatatbildības robežas organizācijā;
 - c) izveido un uztur spēkā drošības politiku un ar to saistītus attiecīgus drošības mērķus;
 - d) ieceļ galvenos par drošību atbildīgos darbiniekus drošības politikas īstenošanai;
 - e) izveido un uztur spēkā drošības riska pārvaldības procesu, kurā ietver ar UAS ekspluatanta darbībām saistīto drošības apdraudējumu identifikāciju, kā arī to izvērtējumu un saistīto risku pārvaldību, tostarp veicamos pasākumus šādu risku mazināšanai, un pārliecinās par darbības efektivitāti;
 - f) veicina drošību organizācijā, nodrošinot:
 - i) apmācību un izglītību;
 - ii) saziņu;
 - g) dokumentē visus drošības pārvaldības sistēmas galvenos procesus, lai darbiniekus informētu par viņu pienākumiem un par procedūru šīs dokumentācijas grozīšanai; galvenie procesi cita starpā ir šādi:
 - i) ziņošana par drošību un iekšējā izmeklēšana;
 - ii) operatīvā kontrole;
 - iii) saziņa par drošību;
 - iv) apmācība un drošības veicināšana;
 - v) atbilstības uzraudzība;
 - vi) drošības riska pārvaldība;
 - vii) izmaiņu pārvaldība;
 - viii) organizāciju mijiedarbība;
 - ix) apakšuzņēmēju un partneru piesaistīšana;

▼ **M1**

- h) iekļauj neatkarīgu funkciju šīs regulas attiecīgo prasību izpildes atbilstības un piemērotības uzraudzībai, tostarp sistēmu informācijas sniegšanai atbildīgajam vadītājam par konstatējumiem, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu korektīvu pasākumu efektīvu īstenošanu;
 - i) iekļauj funkciju, ar ko nodrošina, ka drošības riski, kas saistīti ar pakalpojumu vai produktu, kurš nodrošināts ar apakšuzņēmēju starpniecību, tiek novērtēti un mazināti atbilstoši ekspluatanta drošības pārvaldības sistēmai.
3. Ja organizācijai ir citi organizāciju sertifikāti, uz kuriem attiecas Regulas (ES) 2018/1139 darbības joma, *UAS* ekspluatanta drošības pārvaldības sistēmu var integrēt drošības pārvaldības sistēmā, kas ir prasīta jebkurā no minētajiem papildu sertifikātiem.

UAS.LUC.040. LUC rokasgrāmata

1. LUC turētājs iesniedz kompetentajai iestādei LUC rokasgrāmatu, kurā tieši vai ar atsaucēm ir iekļauta informācija par tā organizāciju, attiecīgajām procedūrām un veiktajām darbībām.
2. Rokasgrāmatā iekļauj atbildīgā vadītāja parakstītu paziņojumu, kurā apliecināts, ka organizācija vienmēr darbosies saskaņā ar šo regulu un apstiprināto LUC rokasgrāmatu. Ja atbildīgais vadītājs nav organizācijas galvenais izpildedirektors, tad galvenais izpildedirektors ar parakstu apstiprina minēto paziņojumu.
3. Ja kādu no darbībām veic partnerorganizācijas vai apakšuzņēmēji, *UAS* ekspluatants LUC rokasgrāmatā iekļauj procedūras, kas nosaka, kā LUC turētājs pārvalda attiecības ar šīm partnerorganizācijām vai apakšuzņēmējiem.
4. LUC rokasgrāmatu vajadzības gadījumā groza, lai saglabātu LUC turētāja organizācijas apraksta aktualitāti, un grozījumu kopijas iesniedz kompetentajai iestādei.
5. *UAS* ekspluatants izplata LUC rokasgrāmatas attiecīgās daļas visiem saviem darbiniekiem atbilstoši viņu funkcijām un pienākumiem.

UAS.LUC.050. LUC turētāja apstiprināšanas nosacījumi

1. Kompetentā iestāde izdod LUC, kad tā ir pārliecinājusies, ka *UAS* ekspluatants atbilst UAS.LUC.020., UAS.LUC.030. un UAS.LUC.040. punktam.
2. LUC norāda:
 - a) *UAS* ekspluatanta identifikāciju;
 - b) *UAS* ekspluatanta tiesības;
 - c) atļauto(-os) operācijas(-u) veidu(-us);
 - d) ja piemērojams – gaisa telpas teritoriju, zonu vai klasi, kurā atļauts īstenot operācijas;
 - e) ja piemērojams – jebkādas īpašas ierobežojumus vai nosacījumus.

▼ **M1**

UAS.LUC.060. LUC turētāja tiesības

Ja kompetentā iestāde ir apmierināta ar iesniegto dokumentāciju, tā:

- 1) norāda ar *LUC* piešķirto *UAS* ekspluatanta tiesību nosacījumus; un
- 2) atbilstoši apstiprinājuma nosacījumiem var piešķirt *LUC* turētājam tiesības atļaut savas darbības:
 - a) neiesniedzot ekspluatācijas deklarāciju;
 - b) nepiesakoties ekspluatācijas atļaujas saņemšanai.

UAS.LUC.070. Izmaiņas LUC pārvaldības sistēmā

Pēc LUC izdošanas kompetentās iestādes iepriekšējs apstiprinājums ir vajadzīgs šādu izmaiņu veikšanai:

- 1) jebkādas *UAS* ekspluatanta apstiprināšanas nosacījumu izmaiņas;
- 2) jebkādas būtiskas elementu izmaiņas LUC turētāja drošības pārvaldības sistēmā, kas prasīta UAS.LUC.030. punktā.

UAS.LUC.075. LUC nododamība

LUC nav nododams citām personām, izņemot gadījumus, kad notiek organizācijas īpašumtiesību izmaiņas, kuras kompetentā iestāde apstiprinājusi saskaņā ar UAS.LUC.070. punktu.

UAS.LUC.080. LUC darbības termiņš un derīgums

1. LUC izdod uz neierobežotu laiku. Tas turpina būt derīgs, kamēr:
 - a) LUC turētājs atbilst attiecīgajām šīs regulas prasībām un sertifikāta izdevējas dalībvalsts prasībām; un
 - b) tas nav ticis nodots vai atsaukts.
2. Ja LUC tiek atsaukts vai nodots, LUC turētājam nekavējoties jāsniedz kompetentajai iestādei apstiprinājums digitālā formātā.

UAS.LUC.090. Piekļuve

Lai pierādītu atbilstību šai regulai, LUC turētājs piešķir ikvienai kompetentās iestādes pienācīgi pilnvarotai personai piekļuvi jebkuram objektam, *UAS*, dokumentam, ierakstiem, datiem, procedūrām vai jebkuram citam ar tā darbību saistītam materiālam, uz kuru attiecas sertifikācija, ekspluatācijas atļauja vai ekspluatācijas deklarācija, neatkarīgi no tā, vai LUC turētāja darbība ir uzticēta citai organizācijai uz līguma vai apakšuzņēmuma līguma pamata.

▼ **M1***1. Papildinājums.*

par standarta scenārijiem, kas pamato deklarāciju

I NODAĻA**STS-01 – VLOS virs kontrolētas zemes teritorijas apdzīvotā vidē****UAS.STS-01.010. Vispārīgi noteikumi**

1. Lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģi notur līdz 120 m attālumā no zemes virsmas tuvākā punkta. Attālumu mērījumu attiecīgi pielāgo apvidus ģeogrāfiskajām iezīmēm, piemēram, līdzenumiem, pauguriem, kalniem.
2. Veicot bezpilota gaisa kuģa lidojumu līdz 50 m horizontālā attālumā no mākslīga šķēršļa, kas ir augstāks par 105 m, *UAS* operācijas maksimālo augstumu drīkst palielināt par ne vairāk kā 15 m virs šķēršļa augstuma, ja to pieprasa par šķērslī atbildīgā struktūra.
3. Darbības telpas maksimālais augstums nepārsniedz 30 m virs 1. un 2. apakšpunktā atļautā maksimālā augstuma.
4. Lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģis nepārvadā bīstamas kravas.

UAS.STS-01.020. *UAS* operācijas saskaņā ar STS-01

1. *UAS* operācijas saskaņā ar *STS-01* atbilst visiem šādiem nosacījumiem:
 - a) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi, ko pastāvīgi notur *VLOS* robežās;
 - b) operācijas veic saskaņā ar UAS.STS-01.030. punkta 1. apakšpunktā minēto ekspluatācijas rokasgrāmatu;
 - c) operācijas veic virs kontrolētas zemes teritorijas, kas ietver:
 - i) operācijām ar atsaitē nepiestiprinātiem bezpilota gaisa kuģiem:
 - A) lidojuma ģeogrāfijas teritoriju;
 - B) ārkārtas rīcības teritoriju, kuras ārējā(-ās) robeža(-as) ir vismaz 10 m aiz lidojuma ģeogrāfijas teritorijas robežas(-ām); un
 - C) zemes risku buferzonu, kas aptver vismaz turpmāk norādītajiem parametriem atbilstošu attālumu aiz ārkārtas rīcības teritorijas ārējās(-ām) robežas(-ām):

	Minimālais attālums, kas jāaptver zemes risku buferzonai, operācijām ar atsaitē nepiestiprinātiem bezpilota gaisa kuģiem	
Maksimālais augstums virs zemes	ar <i>MTOM</i> līdz 10 kg	ar <i>MTOM</i> virs 10 kg
30 m	10 m	20 m
60 m	15 m	30 m

▼ **M1**

	Minimālais attālums, kas jāaptver zemes risku buferzonai, operācijām ar atsaīt nepiestiprinātiem bezpilota gaisa kuģiem	
Maksimālais augstums virs zemes	ar <i>MTOM</i> līdz 10 kg	ar <i>MTOM</i> virs 10 kg
90 m	20 m	45 m
120 m	25 m	60 m

- ii) operācijām ar atsaīt piestiprinātiem bezpilota gaisa kuģiem rādiuss ir vienāds ar atsaītes garumu plus 5 m un centrēts punktā, kur atsaite ir piestiprināta pie zemes virsmas;
 - d) atsaīt nepiestiprinātu bezpilota gaisa kuģu gadījumā operācijas veic ar ātrumu attiecībā pret zemi, kas mazāks nekā 5 m/s;
 - e) operācijas veic tāl vadības pilots, kuram ir:
 - i) sertifikāts, kas apliecina tāl vadības pilota teorētiskās zināšanas saskaņā ar šīs nodaļas A pielikumu operācijām saskaņā ar standarta scenārijiem un ko izdevusi dalībvalsts kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra;
 - ii) akreditācija, kas apliecina *STS-01* praktiskās apmācības pabeigšanu saskaņā ar šīs nodaļas A pielikumu un ko:
 - A) izdevusi struktūra, kura deklarējusi atbilstību 3. papildinājuma prasībām un kuru ir atzinusi dalībvalsts kompetentā iestāde; vai
 - B) izdevis *UAS* ekspluatants, kurš reģistrācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei ir deklarējis atbilstību *STS-01* un ir deklarējis atbilstību 3. papildinājuma prasībām, un
 - f) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi, kurš ir marķēts kā C5 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 16. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvu un atjauninātu tiešās attālinātās identifikācijas sistēmu.
2. Tāl vadības pilots iegūst sertifikātu, kas apliecina teorētiskās zināšanas operācijām saskaņā ar standarta scenārijiem, pēc tam, kad:
- a) ir apguvis tiešsaistes apmācības kursu un nokārtojis teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu, kā minēts UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā; un
 - b) ir nokārtojis teorētisko zināšanu papildu eksāmenu, ko rīko dalībvalsts kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra saskaņā ar šīs nodaļas A pielikumu.
3. Šis sertifikāts ir derīgs piecus gadus. Sertifikātu atkārtoti apstiprina derīguma termiņā, ja ir izpildīts kāds no šādiem nosacījumiem:
- a) ir pierādīta kompetence saskaņā ar 2. apakšpunktu;

▼ M1

- b) ir pabeigta prasmju atsvaidzināšanas apmācība, kurā apgūti 2. apakšpunktā noteiktie teorētisko zināšanu priekšmeti un kuru nodrošina kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra.

- 4. Lai sertifikātu varētu atkārtoti apstiprināt pēc tā derīguma termiņa beigām, tālvadības pilots izpilda 2. apakšpunkta prasības.

UAS.STS-01.030. UAS ekspluatanta pienākumi

Papildus UAS.SPEC.050. punktā noteiktajiem pienākumiem *UAS* ekspluatants:

- 1) izstrādā ekspluatācijas rokasgrāmatu, kurā iekļauti 5. papildinājumā noteiktie elementi;
- 2) nosaka plānoto operāciju darbības telpu un zemes risku buferzonu, tostarp kontrolēto zemes teritoriju, kas aptver projekcijas uz zemes virsmas telpas un buferzonas robežās;
- 3) nodrošina ārkārtas procedūru un avārijas procedūru piemērotību, tālab izmantojot jebkuru no šādiem līdzekļiem:
 - a) īpaši lidojumā veikti testi;
 - b) simulācijas, ja simulācijas līdzekļu reprezentativitāte atbilst paredzētajam nolūkam;
- 4) izstrādā efektīvu plānu reaģēšanai avārijas situācijā, kas ir piemērots operācijai un ietver vismaz:
 - a) plānu avārijas situācijas seku eskalācijas ierobežošanai;
 - b) attiecīgo iestāžu un organizāciju brīdināšanas nosacījumus;
 - c) kritērijus avārijas situācijas identificēšanai;
 - d) skaidri nodalītus pienākumus, kas uzticēti tālvadības pilotam(-iem) un visiem citiem darbiniekiem, kas atbild par *UAS* operācijai nepieciešamu pienākumu izpildi;
- 5) nodrošina, ka visu lidojuma drošībai nepieciešamo ārpakalpojumu izpildes līmenis ir pietiekams plānotajai operācijai;
- 6) attiecīgā gadījumā nosaka uzdevumu un pienākumu sadalījumu starp ekspluatantu un ārpakalpojumu sniedzēju(-iem);
- 7) ja *UAS* ir instalēta vietzinīguma funkcija, veic atjauninātas vietzinīguma informācijas augšupielādi, ja tas vajadzīgs saistībā ar plānotās operācijas vietas *UAS* ģeogrāfisko zonu;

▼ M1

- 8) nodrošina, ka pirms operācijas sākšanas ir izveidota kontrolēta zemes teritorija, kas ir efektīva un atbilst UAS.STS-01.020. punkta 1. apakšpunkta c) punkta i) apakšpunkta C) punktā noteiktajam minimālajam attālumam, un vajadzības gadījumā ir veikta koordinācija ar attiecīgajām iestādēm;
- 9) nodrošina, ka pirms operācijas sākšanas visas personas, kas atrodas kontrolētajā zemes teritorijā:
 - a) ir informētas par operācijas riskiem;
 - b) ir attiecīgi saņēmušas instruktažu vai pabeigušas apmācību par drošības pasākumiem un pasākumiem, ko *UAS* ekspluatants noteicis to aizsardzībai; un
 - c) ir skaidri piekritušas piedalīties operācijā;
- 10) nodrošina, ka:
 - a) *UAS* ir pievienota(-as) attiecīgā(-ās) ES atbilstības deklarācija(-as), kurā(-ās) ietverta atsauce uz C5 klasi vai atsauce uz C3 klasi un piederumu komplektu; un
 - b) bezpilota gaisa kuģim vai piederumu komplektam ir piestiprināts C5 klases identifikācijas marķējums.

UAS.STS-01.040. Tālvadības pilota pienākumi

Papildus UAS.SPEC.060. punktā noteiktajiem pienākumiem tālvadības pilots:

- 1) pirms *UAS* operācijas sākšanas pārlicinās, ka bezpilota gaisa kuģa lidojuma pabeigšanas līdzekļi darbojas, un pārbauda, vai tiešā attālinātā identifikācija ir aktīva un atjaunināta;
- 2) lidojuma laikā:
 - a) notur bezpilota gaisa kuģi *VLOS* robežās un pastāvīgi un uzmanīgi vēro gaisa telpu ap bezpilota gaisa kuģi, lai novērstu jebkādu risku, ka var notikt sadursme ar pilotētu gaisa kuģi. Tālvadības pilots pārtrauc lidojumu, ja operācija rada risku citiem gaisa kuģiem, cilvēkiem, dzīvniekiem, videi vai īpašumam;
 - b) šā punkta a) apakšpunkta piemērošanas nolūkā tālvadības pilotam var palīdzēt bezpilota gaisa kuģa novērotājs. Šādā gadījumā nodrošina skaidru un efektīvu saziņu starp tālvadības pilotu un bezpilota gaisa kuģa novērotāju;
 - c) spēj nodrošināt bezpilota gaisa kuģa pastāvīgu vadāmību, izņemot gadījumu, kad tiek zaudēts vadības un kontroles (C2) savienojums;
 - d) operāciju vienlaikus veic tikai ar vienu bezpilota gaisa kuģi;
 - e) neveic operāciju ar bezpilota gaisa kuģi no kustībā esoša transportlīdzekļa;
 - f) nepārslēdz bezpilota gaisa kuģa vadību uz citu vadības bloku;

▼ M1

- g) izpilda *UAS* ekspluatanta noteiktās ārkārtas procedūras nestandarta situācijās, tostarp tad, ja tālavadības pilots pamana pazīmes, kas norāda, ka bezpilota gaisa kuģis var izlidot ārpus lidojuma ģeogrāfijas robežām; un
- h) izpilda *UAS* ekspluatanta noteiktās avārijas procedūras avārijas situācijās, tostarp aktivizē lidojuma pabeigšanas līdzekļus, ja tālavadības pilots pamana pazīmes, kas norāda, ka bezpilota gaisa kuģis var izlidot ārpus darbības telpas robežām.

A PIELIKUMS. TĀLVADĪBAS PILOTA TEORĒTISKO ZINĀŠANU UN PRASMJU EKSĀMENS *STS-01* VAJADZĪBĀM

1. Teorētisko zināšanu eksāmens

- a) *UAS*.*STS-01.020.* punkta 2. apakšpunkta b) punktā minētajā eksāmenā ir vismaz 40 jautājumi ar atbilžu variantiem, kuru mērķis ir novērtēt tālavadības pilota zināšanas par tehniskajiem un ekspluatācijas pasākumiem risku mazināšanai un kuri attiecīgi sagrupēti pa šādām tēmām:
 - i) aviācijas regulējums;
 - ii) cilvēka veikspējas ierobežojumi;
 - iii) ekspluatācijas procedūras;
 - iv) tehniskie un ekspluatācijas pasākumi zemes risku mazināšanai;
 - v) vispārīgas zināšanas par *UAS*;
 - vi) meteoroloģija;
 - vii) *UAS* lidojuma veikspēja; un
 - viii) tehniskie un ekspluatācijas pasākumi gaisa risku mazināšanai.
- b) Ja apmācāmajam tālavadības pilotam jau ir *UAS*.*OPEN.030.* punkta 2. apakšpunktā minētais tālavadības pilota kompetences sertifikāts, eksāmenā ir vismaz 30 jautājumi ar atbilžu variantiem, kas attiecīgi sagrupēti pa 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā līdz 1. punkta a) apakšpunkta v) punktā minētajām tēmām.
- c) Lai nokārtotu teorētisko zināšanu eksāmenu, apmācāmajam tālavadības pilotam jāiegūst vismaz 75 % no kopējā punktu skaita.

2. Praktiskā apmācība un prasmju novērtēšana

Praktiskā apmācība un prasmju novērtēšana operācijām saskaņā ar jebkuru standarta scenāriju aptver vismaz 1. tabulā norādītās tēmas un jomas.

▼ **M1**

1. tabula.

Tēmas un jomas, kas aptveramas praktiskajā apmācībā un prasmju novērtēšanā

Tēma	Aptveramās jomas
a) Pirmslidojuma procedūras	i) Operācijas plānošana, ar gaisa telpu saistīti apsvērumi un riska novērtēšana uz vietas. Jāiekļauj šādas prasmes: A) noteikt plānotās operācijas mērķus; B) pārliecināties, ka noteiktā darbības telpa un attiecīgās buferzonas (piemēram, zemes risku buferzona) ir piemērotas plānotajai operācijai; C) pamanīt darbības telpā šķēršļus, kas varētu traucēt plānoto operāciju; D) noteikt, vai topogrāfija vai šķēršļi darbības telpā var ietekmēt vēja ātrumu un/vai virzienu; E) informācijā par gaisa telpu (tostarp par <i>UAS</i> ģeogrāfiskajām zonām) atlasīt attiecīgos datus, kas var ietekmēt plānoto operāciju; F) pārliecināties, ka <i>UAS</i> ir piemērota plānotajai operācijai; G) pārliecināties, ka izvēlēta derīgā krava ir saderīga ar operācijai izmantoto <i>UAS</i>; H) īstenot pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu atbilstību ierobežojumiem un nosacījumiem, kuri plānotās operācijas darbības telpai un zemes risku buferzonai piemērojami saskaņā ar procedūrām, kas ekspluatācijas rokasgrāmatā paredzētas attiecīgajam scenārijam; I) īstenot procedūras, kas vajadzīgas, lai veiktu operāciju kontrolētā gaisa telpā, tostarp protokolu saziņai ar <i>ATC</i> un atļauju un norādījumu saņemšanai, ja tādi ir vajadzīgi; J) apstiprināt, ka visi plānotajai operācijai vajadzīgie dokumenti ir uz vietas; un K) instruēt visus dalībniekus par plānoto operāciju. ii) <i>UAS</i> pirmslidojuma apskate un iestatīšana (ietverot lidojuma režīmus un barošanas avota radītos apdraudējumus). Jāiekļauj šādas prasmes: A) novērtēt <i>UAS</i> vispārējo stāvokli; B) nodrošināt, ka visi noņemamie <i>UAS</i> komponenti ir pienācīgi nostiprināti; C) pārliecināties, ka <i>UAS</i> programmatūras konfigurācijas ir saderīgas; D) kalibrēt <i>UAS</i> instrumentus; E) konstatēt visus trūkumus, kas var apdraudēt plānoto operāciju; F) pārliecināties, ka akumulatora uzlādes līmenis ir pietiekams plānotajai operācijai; G) pārliecināties, ka <i>UAS</i> lidojuma pabeigšanas sistēma un tās aktivizēšanas sistēma darbojas; H) pārbaudīt, vai vadības un kontroles savienojums darbojas pareizi; I) aktivizēt vietzinīguma funkciju un augšupielādēt tajā informāciju (ja vietzinīguma funkcija ir pieejama); un J) iestatīt augstuma un ātruma ierobežošanas sistēmas (ja tādas ir pieejamas). iii) Zināšanas par galvenajām darbībām, kas jāveic avārijas situācijā, tostarp gadījumā, ja rodas <i>UAS</i> darbības problēmas vai ja lidojuma laikā rodas risks, ka var notikt sadursme gaisā.

▼ M1

Tēma	Aptveramās jomas
b) Lidojuma procedūras	i) Visu lidojuma laiku pastāvīgi un rūpīgi vērot apkārtni un noturēt bezpilota gaisa kuģi tiešredzamības (<i>VLOS</i>) robežās, lai būtu iespējams visu laiku apzināties situāciju atrašanās vietā attiecībā uz darbības telpu un citiem gaisa telpas izmantotājiem, šķēršļiem, apvidu un neiesaistītām personām. ii) Veikt precīzus un kontrolētus lidojuma manevrus dažādā augstumā un attālumā, kas atbilst attiecīgajam <i>STS</i> (tostarp lidojumus manuālā režīmā / režīmā bez <i>GNSS</i> vai līdzvērtīgā režīmā, ja tāds ir). Veic vismaz šādus manevrus: A) karāšanās gaisā noteiktā pozīcijā (tikai rotorplāniem); B) pāreja no karāšanās gaisā uz lidojumu uz priekšu (tikai rotorplāniem); C) augstuma uzņemšana un augstuma samazināšana no horizontālā lidojuma; D) pagriezieni horizontālajā lidojumā; E) ātruma kontrole horizontālajā lidojumā; F) darbības pēc motora/piedziņas sistēmas atteices; un G) izvairīšanās darbības (manevri) nolūkā novērst sadursmes. iii) <i>UAS</i> statusa un izturības ierobežojumu uzraudzība reāllaikā. Lidojums nestandarta apstākļos: A) rīkoties gadījumā, kad daļēji vai pilnīgi zudusi bezpilota gaisa kuģa piedziņas sistēmas barošana, vienlaikus nodrošinot trešo personu drošību uz zemes; B) pārvaldīt bezpilota gaisa kuģa trajektoriju nestandarta situācijās; C) pārvaldīt situāciju, kad ir bojāta bezpilota gaisa kuģa pozicionēšanas iekārta; D) pārvaldīt situāciju, kad darbības telpā vai kontrolētajā zemes teritorijā ir iekļuvusi neiesaistīta persona, un veikt atbilstīgus drošības uzturēšanas pasākumus; E) reaģēt un veikt attiecīgas korektīvas darbības situācijās, kad bezpilota gaisa kuģis, visticamāk, izlidos ārpus lidojuma ģeogrāfijas robežām (ārkārtas procedūras) vai no darbības telpas (avārijas procedūras), kā noteikts, sagatavojoties lidojumam; F) pārvaldīt situāciju, kad gaisa kuģis tuvojas darbības telpas robežai; un G) demonstrēt atgriešanās metodi pēc tīšas (simulētas) vadības un kontroles savienojuma zaudēšanas.
c) Pēclidojuma procedūras	i) Apstādināt un nodrošināt <i>UAS</i>. ii) Veikt pēclidojuma apskati un reģistrēt visus attiecīgos datus par <i>UAS</i> (tās sistēmu, komponentu un barošanas avotu) vispārējo stāvokli un apkalpes nogurumu. iii) Veikt iztaujā par operāciju. iv) Apzināt situācijas, par kurām jāsniedz ziņojums par atgadījumu, un aizpildīt vajadzīgo ziņojumu par atgadījumu.

II NODAĻA

STS-02 – BVLOS gaisa telpas novērotāju klātbūtnē virs kontrolētas zemes teritorijas mazapdzīvotā vidē**UAS.STS-02.010. Vispārīgi noteikumi**

1. Lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģi notur līdz 120 m attālumā no zemes virsmas tuvākā punkta. Attālumu mērījumu attiecīgi pielāgo apvidus ģeogrāfiskajām iezīmēm, piemēram, līdzenumiem, pauguriem, kalniem.

▼ M1

2. Veicot bezpilota gaisa kuģa lidojumu līdz 50 m horizontālā attālumā no mākslīga šķēršļa, kas ir augstāks par 105 m, *UAS* operācijas maksimālo augstumu drīkst palielināt par ne vairāk kā 15 m virs šķēršļa augstuma, ja to pieprasa par šķērslī atbildīgā struktūra.
3. Darbības telpas maksimālais augstums nepārsniedz 30 m virs 1. un 2. apakšpunktā atļautā maksimālā augstuma.
4. Lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģis nepārvadā bīstamas kravas.

UAS.STS-02.020. *UAS* operācijas saskaņā ar *STS-02*

UAS operācijas saskaņā ar *STS-02* veic:

- 1) saskaņā ar UAS.STS-02.030. punkta 1. apakšpunktā minēto ekspluatācijas rokasgrāmatu;
- 2) virs kontrolētas zemes teritorijas, kas pilnībā atrodas mazapdzīvotā vidē un ietver:
 - a) lidojuma ģeogrāfijas teritoriju;
 - b) ārkārtas rīcības teritoriju, kuras ārējā(-ās) robeža(-as) atrodas vismaz 10 m aiz lidojuma ģeogrāfijas teritorijas robežas(-ām);
 - c) zemes risku buferzonu, kas aptver attālumu, kurš ir vismaz vienāds ar attālumu, ko bezpilota gaisa kuģis, visticamāk, nolidos pēc tam, kad būs aktivizēti *UAS* ražotāja norādījumos noteiktie lidojuma pabeigšanas līdzekļi, ņemot vērā ekspluatācijas apstākļus *UAS* ražotāja noteiktajās robežās;
- 3) teritorijā, kur minimālā redzamība lidojumā ir lielāka par 5 km;
- 4) bezpilota gaisa kuģa palaišanas un atgriešanās laikā paturot bezpilota gaisa kuģi tāl vadības pilota redzamības laukā, ja vien atgriešanās nenotiek pēc lidojuma pabeigšanas avārijas situācijā;
- 5) ja operācijā nepiedalās gaisa telpas novērotājs, bezpilota gaisa kuģim lidojot ne tālāk kā 1 km no tāl vadības pilota un, ja bezpilota gaisa kuģis neatrodas tāl vadības pilota *VLOS* robežās, sekojot iepriekš ieprogrammētai trajektorijai;
- 6) ja operācijā piedalās viens vai vairāki gaisa telpas novērotāji, jāizpilda visi šādi nosacījumi:
 - a) gaisa telpas novērotājs(-i) atrodas vietā(-ās), no kuras(-ām) iespējams pienācīgi novērot darbības telpu un apkārtējo gaisa telpu ar minimālo redzamību lidojumā, kas norādīta 3. apakšpunktā;
 - b) bezpilota gaisa kuģis lido ne tālāk kā 2 km no tāl vadības pilota;

▼ **M1**

- c) bezpilota gaisa kuģis lido ne tālāk kā 1 km no gaisa telpas novērotāja, kas atrodas vistuvāk bezpilota gaisa kuģim;
 - d) attālums starp jebkuru gaisa telpas novērotāju un tālvadības pilotu nepārsniedz 1 km;
 - e) saziņai starp tālvadības pilotu un gaisa telpas novērotāju(-iem) ir pieejami stabili un efektīvi saziņas līdzekļi;
- 7) tālvadības pilots, kuram ir:
- a) sertifikāts, kas apliecina tālvadības pilota teorētiskās zināšanas operācijām saskaņā ar standarta scenārijiem un ko izdevusi dalībvalsts kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra;
 - b) akreditācija, kas apliecina *STS-02* praktiskās apmācības pabeigšanu saskaņā ar šīs nodaļas A pielikumu un ko:
 - A) izdevusi struktūra, kura deklarējusi atbilstību 3. papildinājuma prasībām un kuru ir atzinusi dalībvalsts kompetentā iestāde; vai
 - B) izdevis *UAS* ekspluatants, kurš reģistrācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei ir deklarējis atbilstību *STS-02* un ir deklarējis atbilstību 3. papildinājuma prasībām;
- 8) ar bezpilota gaisa kuģi, kas atbilst visiem šādiem nosacījumiem:
- a) tas ir marķēts kā C6 klases gaisa kuģis un atbilst prasībām, kas minētajai klasei noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 17. daļā;
 - b) tas tiek ekspluatēts, izmantojot aktīvu sistēmu, kas neļauj bezpilota gaisa kuģim pārkāpt lidojuma ģeogrāfiju;
 - c) tas tiek ekspluatēts, izmantojot aktīvu un atjauninātu tiešās attālinātās identifikācijas sistēmu.
- 9) Tālvadības pilots iegūst sertifikātu, kas apliecina teorētiskās zināšanas operācijām saskaņā ar standarta scenārijiem, pēc tam, kad:
- a) ir apguvis tiešsaistes apmācības kursu un nokārtojis teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu, kā minēts *UAS.OPEN.020.* punkta 4. apakšpunkta b) punktā; un
 - b) ir nokārtojis teorētisko zināšanu papildu eksāmenu, ko rīko dalībvalsts kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra saskaņā ar šīs nodaļas A pielikumu.
- 10) Šis sertifikāts ir derīgs piecus gadus. Sertifikātu atkārtoti apstiprina derīguma termiņā, ja ir izpildīts kāds no šādiem nosacījumiem:
- a) ir pierādīta kompetence saskaņā ar 9. apakšpunktu;

▼ **M1**

- b) ir pabeigta prasmju atsvaidzināšanas apmācība, kurā apgūti 9. apakšpunktā noteiktie teorētisko zināšanu priekšmeti un kuru nodrošina kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes izraudzīta struktūra.

- 11) Lai sertifikātu varētu atkārtoti apstiprināt pēc tā derīguma termiņa beigām, tālvadības pilots izpilda 9. apakšpunkta prasības.

UAS.STS-02.030. UAS ekspluatanta pienākumi

Papildus UAS.SPEC.050. punktā noteiktajiem pienākumiem *UAS* ekspluatants:

- 1) izstrādā ekspluatācijas rokasgrāmatu, kurā iekļauti 5. papildinājumā noteiktie elementi;
- 2) nosaka plānoto operāciju darbības telpu un zemes risku buferzonu, tostarp kontrolēto zemes teritoriju, kas aptver telpas un buferzonas projekcijas uz zemes virsmas;
- 3) nodrošina ārkārtas procedūru un avārijas procedūru piemērotību, tālab izmantojot jebkuru no šādiem līdzekļiem:
 - a) īpaši lidojumā veikti testi;
 - b) simulācijas, ja simulācijas līdzekļu reprezentativitāte atbilst paredzētajam nolūkam;
- 4) izstrādā efektīvu plānu reaģēšanai avārijas situācijā, kas ir piemērots operācijai un ietver vismaz:
 - a) plānu avārijas situācijas seku eskalācijas ierobežošanai;
 - b) attiecīgo iestāžu un organizāciju brīdināšanas nosacījumus;
 - c) kritērijus avārijas situācijas identificēšanai;
 - d) skaidri nodalītus pienākumus, kas uzticēti tālvadības pilotam(-iem) un visiem citiem darbiniekiem, kas atbild par *UAS* operācijai nepieciešamu pienākumu izpildi;
- 5) nodrošina, ka visu lidojuma drošībai nepieciešamo ārpakalpojumu izpildes līmenis ir pietiekams plānotajai operācijai;
- 6) attiecīgā gadījumā nosaka uzdevumu un pienākumu sadalījumu starp ekspluatantu un ārpakalpojumu sniedzēju(-iem);
- 7) ja *UAS* ir instalēta vietzinīguma funkcija, veic atjauninātas vietzinīguma informācijas augšupielādi, ja tas vajadzīgs saistībā ar plānotās operācijas vietas *UAS* ģeogrāfisko zonu;

▼ M1

- 8) nodrošina, ka pirms operācijas sākšanas ir veikti visi attiecīgie pasākumi, ar kuriem samazina risku, ka neiesaisītas personas varētu iekļūt kontrolētajā zemes teritorijā, kas atbilst UAS.STS-02.020. punkta 2. apakšpunktā noteiktajam minimālajam attālumam, un vajadzības gadījumā ir veikta koordinācija ar attiecīgajām iestādēm;
- 9) nodrošina, ka pirms operācijas sākšanas visas personas, kas atrodas kontrolētajā zemes teritorijā:
 - a) ir informētas par operācijas riskiem;
 - b) ir saņēmušas instruktažu un attiecīgā gadījumā pabeigušas apmācību par drošības pasākumiem un pasākumiem, ko *UAS* ekspluatants noteicis to aizsardzībai; un
 - c) ir skaidri piekritušas piedalīties operācijā;
- 10) ja operācijā piedalās gaisa telpas novērotāji, pirms operācijas sākšanas:
 - a) nodrošina pareizu gaisa telpas novērotāju izvietojumu un skaitu plānotajā lidojuma trajektorijā;
 - b) pārliecinās, ka:
 - i) gaisa telpas novērotāja redzamība un plānotais attālums ir pieņemamās robežās, kā noteikts ekspluatācijas rokasgrāmatā;
 - ii) apvidū nav šķēršļu, kas varētu traucēt katram no gaisa telpas novērotājiem;
 - iii) nav pārrāvuma starp zonām, kuras novēro katrs no gaisa telpas novērotājiem;
 - iv) ir izveidota efektīva saziņa ar katru no gaisa telpas novērotājiem;
 - v) ja gaisa telpas novērotāji izmanto līdzekļus bezpilota gaisa kuģa pozīcijas noteikšanai, šie līdzekļi darbojas un ir efektīvi;
 - c) nodrošina, ka gaisa telpas novērotāji ir instruēti par bezpilota gaisa kuģa plānoto trajektoriju un ar to saistīto grafiku;
- 11) nodrošina, ka:
 - a) *UAS* ir pievienota attiecīgā ES atbilstības deklarācija, kurā ietverta atsauce uz C6 klasi;
 - b) bezpilota gaisa kuģim ir piestiprināts C6 klases identifikācijas marķējums.

UAS.STS-02.040. Tālvadības pilota pienākumi

Papildus UAS.SPEC.060. punktā noteiktajiem pienākumiem tālvadības pilots:

- 1) pirms *UAS* operācijas sākšanas:
 - a) iestata bezpilota gaisa kuģa programmējamo lidojuma telpu tā, lai gaisa kuģi noturētu lidojuma ģeogrāfijas robežās;

▼ M1

- b) pārliecinās, ka bezpilota gaisa kuģa lidojuma pabeigšanas līdzekļi un programmējamās darbības telpas funkcija darbojas; un pārbauda, vai tiešā attālinātā identifikācija ir aktīva un atjaunināta;

2) lidojuma laikā:

- a) ja vien pilotam nepalīdz gaisa telpas novērotāji, pastāvīgi un uzmanīgi vēro gaisa telpu ap bezpilota gaisa kuģi, lai novērstu jebkādu risku, ka var notikt sadursme ar pilotētu gaisa kuģi. Tālvadības pilots pārtrauc lidojumu, ja operācija rada risku citiem gaisa kuģiem, cilvēkiem, dzīvniekiem, videi vai īpašumam;
- b) spēj nodrošināt bezpilota gaisa kuģa pastāvīgu vadāmību, izņemot gadījumu, kad tiek zaudēts vadības un kontroles (C2) savienojums;
- c) operāciju vienlaikus veic tikai ar vienu bezpilota gaisa kuģi;
- d) neveic operāciju ar bezpilota gaisa kuģi no kustībā esoša transportlīdzekļa;
- e) nepārslēdz bezpilota gaisa kuģa vadību uz citu vadības bloku;
- f) ja operācijā piedalās gaisa telpas novērotājs(-i), laikus informē gaisa telpas novērotāju(-us) par visām bezpilota gaisa kuģa novirzēm no plānotās trajektorijas un ar to saistītā grafika;
- g) izpilda UAS ekspluatanta noteiktās ārkārtas procedūras nestandarta situācijās, tostarp tad, ja tālvadības pilots pamana pazīmes, kas norāda, ka bezpilota gaisa kuģis var izlidot ārpus lidojuma ģeogrāfijas robežām;
- h) izpilda UAS ekspluatanta noteiktās avārijas procedūras avārijas situācijās, tostarp aktivizē lidojuma pabeigšanas līdzekļus, ja tālvadības pilots pamana pazīmes, kas norāda, ka bezpilota gaisa kuģis var izlidot ārpus darbības telpas robežām.

UAS.STS-02.050. Gaisa telpas novērotāja pienākumi

Gaisa telpas novērotājs:

- 1) pastāvīgi un uzmanīgi vēro gaisa telpu ap bezpilota gaisa kuģi, lai konstatētu jebkādu risku, ka var notikt sadursme ar pilotētu gaisa kuģi;
- 2) novērojot gaisa telpu tieši vai ar elektronisku līdzekļu palīdzību, vienmēr zina bezpilota gaisa kuģa pozīciju;
- 3) brīdina tālvadības pilotu, ja tiek konstatēts apdraudējums, un palīdz novērst vai līdz minimumam samazināt iespējamās negatīvās sekas.

A PIELIKUMS. TĀLVADĪBAS PILOTA TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS UN PRASMES STS-02 VAJADZĪBĀM**1. Teorētisko zināšanu eksāmens**

Eksāmenu nosaka saskaņā ar I nodaļas A pielikuma 1. punktu.

▼ **M1****2. Praktiskā apmācība un prasmju novērtēšana**

Papildus I nodaļas A pielikuma A.2. punktā noteiktajām jomām aptver šādas jomas.

1. tabula.

Papildu tēmas un jomas, kas aptveramas praktiskajā apmācībā un prasmju novērtēšanā *STS-02* vajadzībām

Tēma	Aptveramās jomas
a) <i>BVLOS</i> operācijas, ko veic saskaņā ar <i>STS-02</i>	i) Pirmslidojuma procedūras – operācijas plānošana, ar gaisa telpu saistīti apsvērumi un riska novērtēšana uz vietas. Jāiekļauj šādas prasmes: A) gaisa telpas vērošana; B) operācijas ar gaisa telpas novērotāju piedalīšanos: pienācīgs gaisa telpas novērotāju izvietojums un sadursmes riska novēršanas shēma, kas ietver frazeoloģiju, koordināciju un saziņas līdzekļus; ii) lidojuma procedūras, kas noteiktas I nodaļas A pielikuma 2. punkta b) apakšpunkta ii) punktā, veic gan <i>VLOS</i>, gan <i>BVLOS</i> operācijās.

2. Papildinājums.

Ekspluatācijas deklarācija

			
Ekspluatācijas deklarācija			
Datu aizsardzība: šajā deklarācijā ietvertos personas datus kompetentā iestāde apstrādā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula). Tos apstrādās, lai īstenotu pārraudzības darbību izpildi, pārvaldību un ar tām saistītus turpmākos pasākumus saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2019/947. Ja jums vajadzīga papildu informācija par jūsu personas datu apstrādi vai vēlaties izmantot savas tiesības (piemēram, piekļūt neprecīziem vai nepilnīgiem datiem vai tos labot), lūdzam sazināties ar kompetentās iestādes kontaktpunktu. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības jebkurā laikā iesniegt valsts datu aizsardzības uzraudzības iestādei sūdzību par personas datu apstrādi.			
UAS ekspluatanta reģistrācijas numurs			
UAS ekspluatanta vārds, uzvārds / nosaukums			
UAS ražotājs			
UAS modelis			
UAS sērijas numurs			
Ar šo paziņoju, ka: — izpildu visus piemērojamās Īstenošanas regulas (ES) 2019/947 noteikumus un STS-x un — par katru lidojumu, kas tiks veikts saskaņā ar deklarāciju, būs noformēts atbilstošs apdrošināšanas segums, ja to prasa Savienības vai dalībvalsts tiesību akti.			
Datums		Paraksts vai apliecinājums	

▼ **M1***3. Papildinājums.***Papildu prasības kompetentās iestādes atzītām struktūrām un UAS ekspluatantiem, kas veic tālvadības pilotu praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu operācijām, uz ko attiecas STS**

Struktūra, kura vēlas, lai kompetentā iestāde to atzītu tālvadības pilotu praktiskajai apmācībai un prasmju novērtēšanai STS vajadzībām, deklarē kompetentajai iestādei atbilstību turpmāk norādītajām prasībām, šādā nolūkā izmantojot 6. papildinājumā noteikto deklarācijas veidlapu.

UAS ekspluatants, kas plāno veikt tālvadības pilotu praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu STS vajadzībām, papildus ekspluatācijas deklarācijas iesniegšanai attiecībā uz minēto STS deklarē kompetentajai iestādei atbilstību turpmāk norādītajām prasībām, šādā nolūkā izmantojot 4. papildinājumā noteikto deklarācijas veidlapu.

Ja kompetentā iestāde vai UAS ekspluatants plāno veikt tālvadības pilotu praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu STS vajadzībām dalībvalstī, kas nav reģistrācijas dalībvalsts, 4. papildinājumā noteiktās deklarācijas veidlapas kopiju iesniedz tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā tiek veikta apmācība.

Ja kompetentās iestādes atzīta struktūra plāno veikt tālvadības pilotu praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu STS vajadzībām dalībvalstī, kas nav atzīšanas dalībvalsts, atzīšanas pierādījumu iesniedz tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā tiek veikta apmācība.

1. Lai garantētu neatkarīgu izvērtēšanu, kompetentās iestādes atzītā struktūra vai UAS ekspluatants nodrošina skaidru nošķirumu starp mācību darbībām un visām citām ekspluatācijas darbībām.
2. Kompetentās iestādes atzītajai struktūrai vai UAS ekspluatantam jāspēj pienācīgi veikt tehniskās un administratīvās darbības, kas saistītas ar visu uzdevuma procesu, tostarp jānodrošina darbinieku atbilstība un uzdevumam piemērotu telpu un iekārtu izmantošana.
3. Kompetentās iestādes atzītajai struktūrai vai UAS ekspluatantam ir jāieceļ atbildīgais pārvaldnieks, kura pienākums ir nodrošināt, ka visi uzdevumi tiek veikti saskaņā ar 8. punktā norādīto informāciju un procedūrām.
4. Darbinieki, kas atbild par praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu, atbilst šādām prasībām:
 - a) tiem ir kompetence veikt šos uzdevumus;
 - b) tie ir objektīvi un nepiedalās novērtēšanā, ja uzskata, ka to objektivitāte var tikt ietekmēta;
 - c) tiem ir laba teorētisko zināšanu apmācības un praktiskās apmācības pieredze un pietiekamas zināšanas par prasībām, kas attiecas uz veicamajiem prasmju novērtēšanas uzdevumiem, kā arī atbilstoša pieredze šādu procesu īstenošanā;
 - d) tie spēj administrēt deklarācijas, ierakstus un ziņojumus, kas apliecina, ka ir veikta attiecīgā prasmju novērtēšana, un izdarīt secinājumus par minēto prasmju novērtēšanu; un
 - e) tie neizpauž nekādu informāciju, ko sniedzis ekspluatants vai tālvadības pilots, nevienai citai personai, izņemot kompetento iestādi pēc tās pieprasījuma.

▼ **M1**

5. Apmācība un novērtēšana aptver prasmes, kas atbilst *STS*, par kuru ir sniegta deklarācija, un kas ir iekļautas attiecīgās nodaļas A pielikumā.
6. Praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu veic vietā(-ās), kas atrodas *STS* apstākļiem raksturīgā vidē.
7. Prasmju novērtēšana ir apmācāmā tālvadības pilota pastāvīga izvērtēšana.
8. Pēc tam, kad prasmju novērtēšana ir pabeigta, kompetentās iestādes atzītā struktūra vai *UAS* ekspluatants sagatavo novērtējuma ziņojumu:
 - a) kurā ietver vismaz:
 - i) apmācāmā tālvadības pilota identifikācijas informāciju;
 - ii) par prasmju novērtēšanu atbildīgās personas identitāti;
 - iii) tā *STS* identifikāciju, attiecībā uz kuru ir veikta prasmju novērtēšana;
 - iv) punktu skaitu par katru apmācāmā tālvadības pilota veikto darbību;
 - v) apmācāmā tālvadības pilota prasmju vispārējo novērtējumu; un
 - vi) atsauksmes par prasmju novērtējumu, attiecīgā gadījumā sniedzot norādījumus par jomām, kurās vajadzīgi uzlabojumi;
 - b) kurš pēc sagatavošanas pienācīgi jāparaksta un jādatē par prasmju novērtēšanu atbildīgajai personai; un
 - c) kurš jāreģistrē un pēc kompetentās iestādes pieprasījuma jādara pieejams pārbaudei.
9. Ja novērtējuma ziņojumā ir secināts, ka apmācāmais tālvadības pilots ir sasniedzis pietiekamu prasmju līmeni, kompetentās iestādes atzītā struktūra vai *UAS* ekspluatants izdod apmācāmajam tālvadības pilotam akreditāciju par pabeigtu praktisko apmācību *STS* vajadzībām.
10. Tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā tiek veikta praktiskā apmācība un prasmju novērtēšana, paziņo par to, ka ir izdota 9. punktā minētā akreditācija par pabeigtu apmācību, norādot apmācāmā tālvadības pilota identifikācijas informāciju, aptverto *STS*, izdošanas datumu un akreditāciju izdevušās dalībvalsts kompetentās iestādes atzītās struktūras vai *UAS* ekspluatanta identifikācijas informāciju.
11. Kompetentās iestādes atzītā struktūra vai *UAS* ekspluatants ekspluatācijas rokasgrāmatā, kas izstrādāta saskaņā ar 5. papildinājumu, iekļauj atsevišķu iedaļu par apmācības elementiem, tostarp norādot šādu informāciju:
 - a) norīkotie darbinieki, kas veic praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu, ietverot:
 - i) attiecīgo darbinieku kompetences aprakstus;

▼ M1

- ii) darbinieku uzdevumus un pienākumus; un
- iii) organigrammu, kurā attēlotas saistītās atbildības ķēdes;
- b) praktiskās apmācības un prasmju novērtēšanas procedūras un procesi, tostarp mācību programma, kura aptver prasmes, kas atbilst *STS*, par kuru ir sniegta deklarācija, un kas ir noteiktas attiecīgās nodaļas A pielikumā;
- c) apraksts par *UAS* un visām citām iekārtām, instrumentiem un vidi, ko izmanto praktiskajā apmācībā un prasmju novērtēšanā; un
- d) novērtējuma ziņojuma veidne.

▼ **M1**

4. Papildinājums.

Deklarācija, ko iesniedz *UAS* ekspluatanti, kuri plāno veikt tālvadības pilotu praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu *STS-x* vajadzībām

		STS-x	
Deklarācija, ko iesniedz <i>UAS</i> ekspluatanti, kuri plāno veikt tālvadības pilotu praktisko apmācību un prasmju novērtēšanu			
Datu aizsardzība: šajā deklarācijā ietvertos personas datus kompetentā iestāde apstrādā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula). Tos apstrādās, lai īstenotu pārraudzības darbību izpildi, pārvaldību un ar tām saistītus turpmākos pasākumus saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) 2019/947. Ja jums vajadzīga papildu informācija par jūsu personas datu apstrādi vai vēlaties izmantot savas tiesības (piemēram, piekļūt neprecīziem vai nepilnīgiem datiem vai tos labot), lūdzam sazināties ar kompetentās iestādes kontaktpunktu. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības jebkurā laikā iesniegt valsts datu aizsardzības uzraudzības iestādei sūdzību par personas datu apstrādi.			
<i>UAS</i> ekspluatanta reģistrācijas numurs			
<i>UAS</i> ekspluatanta vārds, uzvārds / nosaukums			
Ar šo paziņoju, ka: — esmu iesniedzis ekspluatācijas deklarāciju attiecībā uz <i>STS-x</i>, — izpildu Īstenošanas regulas (ES) 2019/947 pielikuma 3. papildinājumā noteiktās prasības un — ekspluatējot <i>UAS</i> saistībā ar mācību darbībām <i>STS-x</i> vajadzībām, izpildu visus piemērojamās Īstenošanas regulas (ES) 2019/947 noteikumus, tostarp prasības operācijām saskaņā ar <i>STS-x</i>.			
Datums		Paraksts vai apliecinājums	

▼ **M1***5. Papildinājums.***Ekspluatācijas rokasgrāmata standarta scenārijam**

Ekspluatācijas rokasgrāmatā standarta scenārijam, kas noteikts 1. papildinājumā, ietver vismaz šādu informāciju:

- 1) paziņojums, ka ekspluatācijas rokasgrāmata atbilst attiecīgajām šīs regulas prasībām un deklarācijai un tajā ir norādījumi, kas jāievēro lidojumu operācijās iesaistītajiem darbiniekiem;
- 2) atbildīgā pārvaldnieka vai *UAS* ekspluatanta, ja tas ir fiziska persona, apstiprinotais paraksts;
- 3) *UAS* ekspluatanta organizācijas vispārīgs apraksts;
- 4) operācijas koncepcijas apraksts, tostarp vismaz:
 - a) *UAS* operācijās veikto darbību veids un apraksts, kā arī konstatētie ar tām saistītie riski;
 - b) plānoto operāciju vide un ģeogrāfiskā teritorija, tostarp:
 - i) pārlidojamās teritorijas raksturojums, proti, apdzīvotības blīvums, topogrāfija, šķēršļi utt.;
 - ii) izmantojamās gaisa telpas raksturojums;
 - iii) vides apstākļi, tostarp vismaz laikapstākļi un elektromagnētiskā vide;
 - iv) darbības telpa un riska buferzonas, kas noteiktas, lai novērstu zemes riskus un gaisa riskus;
 - c) izmantotie tehniskie līdzekļi un to galvenie raksturlielumi, veikspēja un ierobežojumi, tostarp *UAS*, *UAS* operāciju atbalstošas ārējas sistēmas, iekārtas utt.;
 - d) operāciju veikšanai vajadzīgie darbinieki, tostarp grupas sastāvs, darbinieku uzdevumi un pienākumi, atlases kritēriji, sākotnējā apmācība un nesenās pieredzes prasības un/vai periodiska apmācība;
- 5) norādījumi par tehnisko apkopi, kas vajadzīga, lai *UAS* uzturētu drošā stāvoklī, attiecīgā gadījumā ietverot *UAS* ražotāja tehniskās apkopes norādījumus un prasības;
- 6) ekspluatācijas procedūras, kuru pamatā ir *UAS* ražotāja norādījumi un kurās ietverti:
 - a) šādi aspekti, kas jāņem vērā, lai līdz minimumam samazinātu cilvēka kļūdas:
 - i) skaidra uzdevumu sadale un piešķiršana; un
 - ii) iekšējs kontrolsaraksts, kura mērķis ir pārbaudīt, vai darbinieki pienācīgi pilda tiem uzticētos uzdevumus;

▼ **M1**

- b) aspekti, kas saistīti ar *UAS* operāciju atbalstošu ārēju sistēmu darbības pasliktināšanos;
- c) standarta procedūras, tostarp vismaz:
 - i) pirmslidojuma sagatavošanās un kontrolsaraksti, kas attiecas uz šādiem aspektiem:
 - A) darbības telpas un ar to saistīto buferzonu (zemes risku buferzonas un attiecīgā gadījumā gaisa risku buferzonas) novērtējums, tostarp tādi aspekti kā apvidus un iespējamie šķēršļi un kavēkļi, kas var samazināt spēju noturēt bezpilota gaisa kuģi tiešredzamības robežās vai vērot gaisa telpu, neiesaistītu personu iespējama pārlidošana un kritiskās infrastruktūras iespējama pārlidošana;
 - B) apkārtējās vides un gaisa telpas novērtējums, tostarp tādi aspekti kā *UAS* ģeogrāfisko zonu tuvums un citu gaisa telpas izmantotāju iespējamās darbības;
 - C) vides apstākļi, kas piemēroti *UAS* operācijas veikšanai;
 - D) minimālais skaits darbinieku, kas atbild par *UAS* operācijai nepieciešamu pienākumu izpildi un kas vajadzīgi operācijas veikšanai, un šo darbinieku pienākumi;
 - E) vajadzīgās procedūras saziņai starp tālvadības pilotu(-iem) un visiem citiem darbiniekiem, kas atbild par *UAS* operācijai nepieciešamu pienākumu izpildi, un vajadzības gadījumā saziņai ar ārējām personām;
 - F) atbilstība visām īpašajām prasībām, ko attiecīgās iestādes noteikušas plānotajā ekspluatācijas teritorijā, tostarp prasībām, kas saistītas ar drošību, privātumu, datu un vides aizsardzību, kā arī ar radiofrekvenču spektra izmantošanu;
 - G) vajadzīgie riska mazināšanas pasākumi, kas īstenoti, lai nodrošinātu operācijas drošu norisi; jo īpaši attiecībā uz kontrolēto zemes teritoriju:
 - a) kontrolētās zemes teritorijas noteikšana; un
 - b) kontrolētās zemes teritorijas nodrošināšana pret trešo personu iekļūšanu teritorijā operācijas laikā un vajadzības gadījumā koordinācija ar vietējām iestādēm;
 - H) procedūras, ar ko pārliecinās, ka *UAS* ir plānotās operācijas drošai veikšanai piemērotā stāvoklī;
 - ii) palaišanas un atgriešanās procedūras;
 - iii) lidojuma procedūras, tostarp procedūras, ar ko nodrošina, ka bezpilota gaisa kuģis paliek lidojuma ģeogrāfijas robežās;

▼ **M1**

- iv) pēclidojuma procedūras, tostarp *UAS* stāvokļa pārbaudei veicamās apskates;
 - v) procedūras, ar ko tālvadības pilots un, ja to prasa *UAS* ekspluatants, gaisa telpas novērotājs(-i) vai attiecīgā gadījumā bezpilota gaisa kuģa novērotājs(-i) konstatē gaisa kuģus ar potenciāli konfliktējošu trajektoriju;
- d) ārkārtas procedūras, tostarp vismaz:
- i) procedūras rīcībai gadījumos, kad bezpilota gaisa kuģis izlido no norādītās lidojuma ģeogrāfijas robežām;
 - ii) procedūras rīcībai gadījumos, kad neiesaistītas personas iekļūst kontrolētajā zemes teritorijā;
 - iii) procedūras rīcībai nelabvēlīgos ekspluatācijas apstākļos;
 - iv) procedūras rīcībai gadījumos, kad pasliktinās operāciju atbalstošu ārēju sistēmu darbība;
 - v) frazeoloģija, kas izmantojama, ja operācijā piedalās gaisa telpas novērotāji;
 - vi) procedūras, ar ko novērš trajektoriju konfliktu ar citiem gaisa telpas izmantotājiem;
- e) avārijas procedūras rīcībai avārijas situācijās, tostarp vismaz:
- i) procedūras, ar ko novērš vai vismaz līdz minimumam samazina kaitējumu trešām personām gaisā vai uz zemes;
 - ii) procedūras rīcībai gadījumos, kad bezpilota gaisa kuģis izlido no darbības telpas;
 - iii) bezpilota gaisa kuģa atgriešanās procedūras avārijas situācijā;
- f) drošības procedūras, kas minētas UAS.SPEC.050. punkta 1. apakšpunkta a) punkta ii) un iii) apakšpunktā;
- g) personas datu aizsardzības procedūras, kas minētas UAS.SPEC.050. punkta 1. apakšpunkta a) punkta iv) apakšpunktā;
- h) vadlīnijas, kuru mērķis ir līdz minimumam samazināt traucējumus un ietekmi uz vidi un kuras minētas UAS.SPEC.050. punkta 1. apakšpunkta a) punkta v) apakšpunktā;
- i) procedūras ziņošanai par atgadījumiem;
- j) uzskaites procedūras un
- k) politika, kas nosaka, kā tālvadības pilots(-i) un visi citi darbinieki, kas atbild par *UAS* operācijai nepieciešamu pienākumu izpildi, pirms jebkuras operācijas veikšanas var deklarēt savu piemērotību operācijai.

▼ **M1**

6. Papildinājums.

Deklarācija, ko iesniedz struktūra, kura vēlas, lai kompetentā iestāde to atzītu tālvadības pilotu praktiskajai apmācībai un prasmju novērtēšanai STS-x vajadzībām

 STS-x Deklarācija, ko iesniedz struktūra, kura vēlas, lai kompetentā iestāde to atzītu tālvadības pilotu praktiskajai apmācībai un prasmju novērtēšanai			
Datu aizsardzība: šajā deklarācijā ietvertos personas datus kompetentā iestāde apstrādā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula). Tos apstrādās, lai īstenotu pārraudzības darbību izpildi, pārvaldību un ar tām saistītus turpmākos pasākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2019/947. Ja jums vajadzīga papildu informācija par jūsu personas datu apstrādi vai vēlaties izmantot savas tiesības (piemēram, piekļūt neprecīziem vai nepilnīgiem datiem vai tos labot), lūdzam sazināties ar kompetentās iestādes kontaktpunktu. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības jebkurā laikā iesniegt valsts datu aizsardzības uzraudzības iestādei sūdzību par personas datu apstrādi.			
Struktūras identifikācija			
Atbildīgās personas vārds un uzvārds, tālruna numurs un e-pasta adrese			
Ar šo paziņoju, ka: — izpildu Regulas (ES) 2019/947 pielikuma 3. papildinājumā noteiktās prasības un, — ekspluatējot UAS saistībā ar mācību darbībām STS-x vajadzībām, izpildu visus piemērojamās Regulas (ES) 2019/947 noteikumus, tostarp prasības operācijām saskaņā ar STS-x.			
Datums		Paraksts vai apliecinājums	cits